

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 13. (73) évf.
5. szám. 2003. november – december
Ára: 5 000 lej.

KARÁCSONYI GONDOLATOK

„Tél volt, hó esett és jöttek az ünnepek” (Piramis) ... Istenem, de boldog voltam, pedig még nem tudtam, hogy adventnek hívják karácsonyi várakozásomat. Most is előttem van egy emlékezetes karácsony előestéje. Tizenéves voltam, szánkoztam, és már az sem jelentett terhet, hogy a jóval kisebb húgomat magammal kellett hurcolnom egész nap. Amint a húgit szánkóztattam, egyszer-kétszer elmondtam a karácsonyi verset, csak úgy magamban, nehogy felsüljek a karácsonyfa-ünnepélyen a templomban. „A húgomé sokkal rövidebb és jóval könnyebb” – méltatlankodtam, aztán kissé elszégyelltem magam – „hát persze, ő még kicsi, tőle már az is nagy teljesítmény, ha ki mer állni a templom piacára.” Mire gondolatban befejeztem a verset, már otthon is voltunk. Ünneplőbe öltöztünk, és irány a templom! Ünnepi lelkesedéssel mentem templomba: tudtam, ünnep van, és nem is akármilyen. Karácsony! Ünnepelni mindig szerettem.

Minden rendjén is ment, a szavatokért csomagot kaptunk. Hazafelé menet már az járt eszemben, vajon nálunk lesz-e meglepetés? Járt-e már az angyal amíg mi a templomban voltunk. Persze, én már elég nagy voltam, és tudtam, hogy az „angyaljárás” kisgyerekeknek való, de a húgom kedvéért még mindig szívesen „hittem” – mert hinni akartam – a mesét. Hazaértünk. Csak akkor tűnt fel, hogy a szülők közül hol az egyik, hol a másik tűnt el egy kis időre, pedig a templomba együtt mentünk. Messziről lestük húgommal a házunk ablakát. Bent mozdulatlan sötétség és csend honolt. Már-már kezdtem elkeseredni, hogy bizonyára turpiságaim kitudódhattak, és számunkra nem lesz az idén karácsonyfa és sok ajándék. Igaz, a templomban megkaptuk a csomagunkat, tehát rossz gyerekek mégsem lehetünk? Miután a ház előtt levertük csizmánkról a havat, és beléptünk a meleg házba, láss csodát, csillagszórók szikrája, gyertyáknak fénye lobbant fel szinte egyszerre a sötét szobában. Aztán két ismerős és mégis anyyalinak tűnő hang vidáman zengte: „Mennyből az angyal, eljött hozzátok....” És valóban eljött hozzánk az angyal, még akkor is, ha már rég nem hittem az angyalmesékben. Ez volt a KARÁCSONY, a család ünnepe, az év legboldogabb napja.

Felhási Agniesz rajza

Azóta sok karácsonyt megéltem, de merem állítani, egy sem volt olyan boldog, mint akkor, abban az évben. Amint tárgult ismeretem világa, megismertem a karácsony eredetét, Jézus születéstörténetét. Bosszúsan mormoltam didergő ajkakkal a hideg decemberi estben: „nem engedték be Máriát, Jézust nem fogadták szeretettel, illendően. Most ünnepeljük születését? Akkor kellett volna!” Ilyenket gondol az ember tizenéves fejjel. Aztán eszembe jutott húgom születésének napja, amikor reggel azzal költött édesapám, hogy kistestvérem született, aki édesanyammal együtt jó helyen van, és nemsokára hazahozzuk őket. Mekkora volt az öröm, sokan jöttek, felkerestek, ajándékokat hoztak, „akárcsak Jézusnak a pásztorok, meg a keleti bölcsék” – gondoltam magamban.

Teltek, múltak az évek. Karácsonyok jöttek, aztán tovatűntek. Szép volt valamennyi, emlékezetes. Amikor utoljára mondtam verset gyermekként karácsony estéjén a templomban, konfirmációra előkészítő csoportos lehet-

tem. Kissé lámpalázasan bandukoltam a templom felé, és szokásom szerint gondolatban a versemet mormoltam. Nem sikerült végiggondolnom a verset. Kéregető, szegény gyerekek bánatos hangjára lettem figyelmes. „Vajon nekik lesz-e otthon karácsonyfájuk? Vajon fog-e valaki gondoskodni arról, hogy nekik is ünnep legyen Jézus születésnapja? Hát vajon nem arról beszélünk karácsonykor, hogy bezzeg a várandós Máriát nem engedték be a fogadóba a rosszak, a gonoszok. Hát mi jobbak vagyunk?” – tettem fel magamnak a kérdést. Másnap, karácsony első napján hallottam életem addigi legszebb prédikációját. Soha nem felejttem el szülővárosom templomát, a tordai unitárius templomot, amint zsúfolásig telve volt. Ott ültem a többi konfirmándussal, és éppen arról egyezkedtünk, hogy úrvacsoraosztás előtt kimegyünk a templomból, hiszen mi még nem vehetünk úrvacsorát. Eközben bejött Fazakas pap bácsi. Akkor még fekete hullámos haja volt. Bajusza alatt mindig ott ült a mosoly. Érdekes módon úgy mosolygott, hogy közben végig szigorúan komoly volt arckifejezése. Énekeltünk, aztán a pap bácsink jól ismert bicegős léptekkel elindult a szószékbe. Ami azután történt, számomra maga volt a csoda. „.....Ne féljete, mert ime, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: ...Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.” (Lk 2,10. 14) És higgyék el nekem, hogy akkora örömhullám vonult végig a hallgatóságon, amint erről prédikált a pap bácsi, hogy hálásan, végtelenül boldogan néztünk egymás szemébe. „Ez igen” – gondoltam –, „ettől lett igazán ünneppé az ünnep”.

Nem mozdultunk el helyünkről. Ott ültünk elbűvölten az úrvacsorai beszéd alatt is, és csak az úrvacsora kiosztása után ocsúdtunk fel igazán. Azt hittem, ez volt a megvilágosodás pillanata. Hát ez karácsony öröme: nem csupán egy gyermek megszületésének ténye, akit a környezet nem fogad meleg szeretettel, hanem a később kiteljesedő életműnek az elővetítése, hogy ő lesz a megváltás és élet. És ha a megszületendő Jézust nem fogadták a vendégfogadóban, ő azonban magához hívta a gyermekeket: „Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa.” (Lk 18,16/b) És Istenországának érdekében, az eszményi társadalom felépítéséért lépett Európa és a világ mintegy ötöd része Jézus hívására a kereszténység szolgálatába. Kétezer esztendeje fennáll a keresztény egyház, és most is ott tartunk, hogy vannak, akiket nem fogadnak be a vendégfogadóba. Érdemes elgondolkozni azon, hogy a művelt világ szemrebbenés nélkül dollármilliárdokat költ fegyverekre, hadviselésre, az élet megsemmisítése céljával, és nem akad párszázézer egy szerencsétlenebb, szegényebb ember bonyolultabb műtétjére vagy kezelésére! Alkotmányok szögezik le, hogy minden embernek joga van orvosi ellátáshoz és fájdalmának enyhítéséhez. Azt már nem részletezik, hogy milyen vastag pénztárcától felfelé lép érvénybe ez a jog.

„Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket”, hangzik ma is Jézus hívása, de a szülők sok esetben elvakultan a reklámfények világától és megsüketülve az ünnepi bevásárlás zsidajától, éppen Jézust hagyják ki, zárják ki a karácsonyi ünneplésből. Mi több, gyermekeiket is mega-

kadályozzák abban, hogy Jézushoz jussanak. Hogyan lesz majd övéké Isten országa?

Hej, sok még a tennivaló, emberek! Karácsony sok helyen az alamizsnaosztogatás és reklám célú szponzorálás ünnepe. Legalább lelkünkben ne legyen felszínes csillogás ez az ünnep. Hithű keresztény emberekhez méltón fel kéne nyissuk a világi hatalmasok szeméit, hogy hiába ünnepelnek karácsonyt, Jézust ma sem engedték be szívük vendégfogadóba. Milyen lehet az a nagy öröm, mely nem minden ember öröme lesz, csupán egy kisebbségé? Mondjuk azoké, akiket pénzükért megmútnak, akiknek pénzükért emberszámba vesznek, vagy hatalmukért nagyobb és díszesebb ajándécsomagot hoz nekik az angyal. Pedig a legszükségesebbekre jutna bőven mindenkor és mindenkinek. Hátha azt is megérjük, hogy több legyen a kenyér, mint a bomba, gránát, golyó és egyéb fegyver együttvéve. Hátha megérjük ismét azt, hogy karácsonykor nem fognak terroristák robbantani. Ha valóban befogadná a világ a minden év karácsonyán megszülető Jézust, akkor valóra válna mindaz, amit egy elmélkedő így jövendöl:

„És akkor mindaz, ami szétválasztott bennünket, most összeköt.

A hatalom és együttérzés frigyre lép.

És akkor szerető gyöngédség fog jönni a nyers és barátságtalan világba.

És akkor férfi és nő egyaránt kedves lesz és szelíd.

És szelídségükben rejlik erejük.

És senki sem lesz alávetve mások akaratának

És a világ gazdag, szabad és sokszínű lesz.

Egyesek kapzsisága a sokak szükségének nyit majd utat.

És akkor mindenki egyenlően osztozik a föld bőségében.

Mindenki törődni fog a betegekkel, gyengékkel és öregekkel.

Mindenki táplálni fogja a fiatal.

Mindenki becsben tartja majd az Isten teremtményét.

És akkor mindnyájan összhangban fognak élni egymással e földön.

És minden talpalatnyi földet ismét Édennek fognak hívni.”

Isten áldása legyen karácsonyi ünnepünkön.

MEZEI CSABA lelkész

Minden szép karácsonyok

*Eljön majd az áldott este, s ha elfog az áhítat,
légy közel vagy messze-messze: szítsd fel gyertyalángodat.
Lásd az ünnep benned éled, végleg el nem hervadt...
Hallva halld: csengetnek érted minden szép karácsonyok.*

*Nem maradhat senki árván - hol van emlék, van remény.
S fagyott könnyek gyertyaszálán lángszívet lobbant a fény.
Benne vannak, kik szeretnek... Mind ki élt és élni fog...
Körülvesznek, zengedeznek minden szép karácsonyok...*

NAGY FERENC

Karácsonyi emlékezés

Vannak olyan mély érzések, olyan meghatározó élettapasztalatok, melyeknek időre van szükségük ahhoz, hogy szóvá, elmondható történeté váljanak. Ilyen meghatározó tapasztalatban, mélyről fakadó érzésben volt részünk nekünk, humoród-szentpéteri fiataloknak (én is még fiatalnak tartom magam) 2002 karácsonyán, amikor a derzsi ifjúsági egyesület egy csoportja meglátogatott minket.

Bevallom, nem voltam százszázalékosan meggyőződve, hogy valóban eljönnek hozzánk, hisz cudar tél volt, s bár nem számottevő a két település között a távolság, mégis nagy kihívást jelent az Égei-tetőn való átkelés télvíz idején.

De ők jöttek. Három autóval, „hol szeréren, hol gyalog” - mondhatnánk tréfásan -, hisz nem egy álomutazás volt, hanem olyan székelyes „csakazértis ájtóvők azon a hegyen” akarat. Jöttek két gitárral, karácsonyi dalokkal, melyek hitről, erőről, szerelemről és sorsról szóltak. Jöttek, mert megígérték. Az igaz, hogy '96 tavaszán, valamivel fiatalabban, de az is igaz, hogy azóta több nagyszabású rendezvénynek adtak otthont, és mindig azzal a derzsi vendégszeretettel, ami mindannyiunk számára néhány napra otthonunkká varázsolta Derzset. Örvendtünk tehát, amikor kissé megfagyva, de megérkeztek hozzánk.

Ahogy végignéztam a teremben beszélgető, ismerkedő fiatalokon, furcsa érzésem támadt. A derzsi fiatalok ugyanis azok a fiatalok voltak, akiket '96-ban Székely Katival, az akkori egyházköri képviselővel látogattunk meg. Kati, ma már Tankó Katalin, a hároméves Tamás édesanyja, és a szíve alatt hordja második gyermekét. A derzsi fiatalok tehát 25-30 év körüliek voltak, az őket fogadó szentpéteriek pedig 15-20 évesek.

A két csoport közötti korkülönbség önkéntelenül arra ösztönzött, hogy emlékezzünk.

Kacagva emlékeztünk tehát a régi időkre. Arra, hogy Dénes Ákosba majdnem minden szentpéteri lány szerelmes lett, arra, hogy Ballók Ödi úgy énekelt, hogy szakadt össze minden..., és így tovább.

Amikor azonban a két gitáros testvérpár indította a *Mit tehetnék érted* című dalt, a szentpéteri fiatalok tekintete az egyik falra akasztott képre összpontosult. A fényképről - immár néhai - Gergely Gyöngyike mosolygott le ránk. Zsenge húszéves életének utolsó éveiben ez volt a kedvenc dala. „Én nem születtem varázslónak, csodát tenni nem tudok, és azt hiszem, már észrevetted, a jó tündér sem én vagyok. De ha eltűnne az arcod-

ról ez a sötét szomorúság, úgy érezném, vannak még csodák. Mit tehetnék érted, hogy elűzzem a bánatod, hogy lelked mélyén megtörjem a sötét varázslatot? Mit tehetnék érted, hogy a szívedben öröm legyen? Mit tehetnék, áruld el nekem.”

A dal végén néhány másodpercnyi csend. Mi volt e csend titka? Az, hogy 2002 karácsony első napján a szentpéteri ifjúsági egyesület Gergely Gyöngyike emlékére adományozta az úrvacsorát, Tóth Zsuzsika mondta az emlékező beszédet, de nem volt bennünk erő e dalt elénekelni. Isten azonban elvezérelte hozzánk a derzsiakat, és ők megszólaltatták a dalt.

Ahogy elmondtuk e dallal kapcsolatban e szomorú történetet, a derzsi fiatalok is hirtelen elszomorodtak, mert nekik is emlékezni kellett. Annak a Dénes Rékának a barátját temették nemrég, aki a legelső találkozáskor a derzsiak egyik egyesületvezetője volt.

Aztán jött egy másik dal: *Közeli helyeken, dombokon hegyeken...* Mintha egy láthatatlan kéz egy másik sebet tépett volna fel. 2000 karácsonyán a mi ifjúsági egyesületünk egy másik egylettárs, immár néhai Jakab Ödike emlékére adományozta az úrvacsorát.

A dalok, az emlékek összeforrasztották életünket. A fiataloknak e két csoportja karácsony ünnepén megtanult hinni és

remélni a jövőben, de megtanult emlékezni is. Rájöttünk arra, hogy életünk legértékesebb percei azok, amikor át tudjuk érezni egymás örömét és egymás fájdalmát. Az öröm megsokszorozódik, a fájdalom enyhül, ha megosztjuk. A karácsonyi gyertya fényénél ránk mosolyogtak azok az arcok is, melyeknek nincs már földi mása, de melyek Istenhez vezető útjaink egy-egy állomását jelképezik.

Még nem tudjuk, hogy a 2003-as év karácsonyán kik fognak meglátogatni minket. A derzsiak - nyilván - lélekben mindig velünk vannak. Azt sem tudjuk, hogy milyenek lesznek a következő karácsonyok Annyit azonban tudunk, hogy az idén nem kellett ifjak koporsója mellett állni, és mi ennél többre nem is vágyunk

Adja a jó Isten, hogy gyászunkban vigasztalókra találjunk, és félelmünket a hit segítségével legyőzhessük.

Sokszor évek kellene ahhoz, hogy egy lelki tapasztalat elmondhatóvá váljon. Úgy érzem, köszönettel tartozunk a derzsi fiataloknak ez említett karácsonyi látogatásért. Hitet és szeretetet hoztak nekünk, vigasztalást és reménységet.

Legyen mindannyiunknak gyász nélküli, békés, boldog karácsonyunk.

SZÉKELY KINGA RÉKA humoród-szentpéteri lelkész

Stafétaváltás karácsonya

Minden ünnepben annyi öröm van, amennyi munkát befektet az ember. Ez ösztönzés is a cselekvésre, nem a számonkérés és jutalmazó cselekvésre, sokkal inkább a lelki élet jelenségeinek jó irányú cselekvésére. Közeledik a 2003-as év karácsonya, a család, a szeretet ünnepe. A családi ünneplésben benne foglaltatik a várakozás, a titkok varázslatos ereje.

Karácsonykor „visszacsúszunk” a gyermekkorunkba, ahová mindig is visszavágyunk. Hiszen azzal, hogy a kis Jézust ünnepeljük, újra átélhetjük a feltétel nélkül áradó sze-

retetet. Mindannyian feltétel nélküli szeretetre vágyunk, amelyért nem kell tennünk semmit. Sajnos, ezt csak csecsemőkorban kapja meg az ember, amikor tökéletesen elfogadják, és pusztán léte örömet szerez. Ahogy érik lassan az ember személyisége, egy bizonyos fejlődési fokon ráébred, hogy neki is kell tenni azért, hogy szeressék. Elindul az életküzdélemre való felkészülés folyamata. Érdekes, csak felnőtt korban beszélhetünk önző szeretetről. A karácsony - ha kevés időre is - feloldja a szeretet bilincseit, s ahogy a kis gyermeknél is tapasztaljuk, egy kis szeretet helyébe mérhetetlen szeretetet, ragaszkodást kapunk. A szeretet minden vallás parancsolataiban az elsők között van. Más kérdés, hogy mi,

emberek nem tudunk mindennap a szeretet parancsa szerint élni, újra és újra elbukunk. Mindannyian érezzük és tudjuk, hogy megvan a szeretet iránti igény. Karácsony érkezése megsokszorozza a szeretet iránti igényünket. Azt is tudnunk kell, mi a jó, minek van értéke az életben, mire kell törekednünk. És kellene ilyen kristálytisza pillanatok, mint a karácsonyeste, amely feltétel nélküli szeretetről szól.

Az érzelem és értelem kettősségében válik lehetővé a másokkal való együttérzés, ez teszi vonzóvá és hangulatossá környezetünket, ünnepeinket. Tudatosan kell megélnünk a karácsonyt, figyelniünk másokra is, ne csak családtagjainkra, hogy karácsonykor minden ember találkozhasson a szeretettel. A karácsony képviseli a kereszténység azon üzenetét, hogy érdemes kereszténynek lenni. Próbáljunk keresztény szemmel betekinteni a karácsony megtapasztalt, szinte szárnyakat adó érzésvilágába.

Jézus megismerése által felkínált eszközök igénybevétele legyen cselekedeteink meghatározója. Az emberek félelemmel vannak tele, életfélelemmel, az anyagi, erkölcsi bizonytalanság életeket olt ki, életeket bénít meg nap mint nap. A karácsony erőt ad a félelem feloldására. Félelmeink zömével szembe kell forduljunk, csak így lehet esélyünk a győzelemre. Mert a szembefordulás pillanatától sarkall-bátorít a félelem, s nem enged megállni, még ha olykor veszteséget is érzünk. De most, karácsony napján álljunk meg, s nézzünk szembe személyi szegénységünkkel, az alattomos hát mögötti manipulációkkal, az olcsó népszerűséget majmoló tegeződésekkel, az eljátszott erkölcsi tartásunkkal, s nem utolsósorban közösségi tevékenységem köteleességszerűségével, illetve hivatástudatával. Anyagi érdek lapul-e cselekedeteim háttérében? Kérdezzem meg önmagam, mert bizony munkatársaim, híveink igazából tudják, kik vagyunk.

Mert az önismeret az egyetlen menedék a fizikai, szellemi és lelki megpróbáltatások sűrűjében. A karácsony lehetőséget ad az erkölcsi megújulásra. El kell viselnünk a tér egyre nyomasztóbb szűköségét, a környezet, a levegő szennyezettségét, a fárasztóan gyors életritmust, az idegi terhe-

lést, s azt is el kell viselni, hogy sokat kell produkálni.

Annyit beszélnek az önismeretről. Tegyük fel, elfogadtam, hogy fontos-szükséges, na jó, de hogyan kell eljutni hozzá?

Nem akarok senkit elriasztani az önismerettől, de az önvizsgálatot nem lehet „befejezni”. Ma önvizsgálatot végzek a tegnapiért, holnap a máért. Az önismeret annál mélyebb, minél több nyitott kérdéssel találkozunk. Az időbeni történések elénk tárják a mindig következő új karácsonyt, új világot, amelyről egyre többet tudunk, de egyre több csodálkozással vesszük észre a nem ismert dolgokat.

Próbáljunk önstafétaváltással beletekinteni a mindig következő és számunkra mindig új karácsonyokba. S próbáljunk a karácsonyi napokon ezer kis hibánk mellett is a méltóság és nagyság jeléről biznyságot tenni. Figyeljünk rá a megromlott emberi kapcsolatainkra, s a megbánás, a tévedés stafétabotjának jobbik felét nyújtjuk át az előttünk haladónak. A ma embere a legkisebb jó szóra is odafigyel, s elfogadja a közeledés, a hit stafétáját. Az embereket meg kell szólítani, és megnyílnak, segítenek, ajándékoznak és segítséget fogadnak el.

A karácsony hangulatának fontos tényezője a hó, a fehér karácsony az igazi. Várjuk, lessük az első hópelyheket, akár a gyermekek. S örömmel s megdöbbenéssel rácsodálkozunk az éjszaka leple alatt megérkező hófehér világra. Amely világosságot, tisztaságot sugároz. Lakásunk, környezetünk rendbetétele sarkall lelki belső rendezettségére is. Vigyázzunk a hófehér takaró alatt szemét, kacat ne lapuljon.

Karácsony elégeti a lelki szennyet is. Amikor ünnepet köszöntünk egymásnak, valami édes fájdalom villan át egész lényünkön, valami éterien finom leng a levegőben. Ajkunkon szó megreked, egymást átölelve adjuk át magunkat a karácsony perceinek.

Gondolatban, érzésben átölelem a végtelen örök múltat és jelent ünneplő karácsonyi lelkeket, s a holnap reményével kívánom, hogy minden ember találkozzon az önzetlen szeretettel.

TÖRÖK JOLÁN - Nyárádgálfalva

A DÉVAI ÁLOM MEGVALÓSULT!

Eddig gyakran még az unitárius hívek is csodálkoztak kérdezték: „Hát hogy nincs Déván unitárius templom?” Rövid, de annál fájdalmasabb hallgatás után válaszunk mindig ugyanaz volt: „Nincs!” ...De lesz! – tettük hozzá. Nem lennék igazságos, ha nem mondanám el, hogy gyakran mi sem hittük szavainkat.

Pedig a dévai templom álma közel száz éve ott él az unitárius hívek lelkében. Elég csak arra gondolnunk, hogy az 1900-as évek elején az akkori egyházvezetés úgy döntött, hogy tiszteletadásuk jeléül templomot építenek Dévára, hadd legyen az a világon élő unitáriusok zarándokhelye, legyen az emlékezésnek, tisztelgésnek és imádkozásnak hajléka!

A híres Pákei Lajos a tervrajzokat el is készíti, a bölöni „katedrálishoz” hasonlítható templomot a dévai vár tövébe meg is álmódja. Az Egyház külföldi segítségre is számítva az anyagi alap előteremtésén fáradozik, és az összegyűlt pénzüsszeget katonai kötvényekbe fekteti. Sajnos, az I. világháború kegyetlen szele az unitáriusok álmát szertefoszlatja. Az akkori tervrajzot nézve (az egyház levéltárában megtekinthető) jogosan tehetjük fel

a kérdést: „Mi lett volna, ha...” - azonban a történelem már számtalanszor igazolta, hogy az ilyen kérdések nem segítenek...

Az álmot tehát látszólag szertefoszlott. Szertefoszlott, de nem halt ki. Olyan idők következtek, amikor nem adatott meg a lehetőség további fejlődéshez, hanem a meglévő javaink őrzésére kellett összpontosítani.

Az 1989-es decemberi fordulat új kihívások elé állította Egyházunkat. A dévai leányegyházközségnek is megadatik a lehetőség, hogy újult erővel az önépítésen fáradozzon. Mivel templom nincs, imaház nincs, gyülekezeti terem sincs, a közösség a református egyházközség jóvoltából havonta egyszer istentiszteletet tarthat annak templomában.

Az elmúlt 13 év sok álmot szült. Azt tudták, hogy kell egy templom, vagy kell egy imaház, gyülekezeti terem! Olyan lelkészek tevékenykedtek, akik hittek az álomban. Az egyházközségnek tagjai személyes ambícióból, de mindenképpen a köz érdekéért dolgozva az álmot dédelgették munkájuk által. Azonban mindehhez kellett az appletoni testvérgyülekezet állandó támogatása és lelke-

sedése. Megtanítottak arra, hogy kis gyülekezet is tud maradandót alkotni. Próbálták elültetni mindannyiunkban azt a pozitív szemléletet, hogy a kilátástalan pillanatokban is a cseppnyi fényforrást kell észrevennünk. Azt, hogy konkrét terv nélkül hiábavaló minden álmom. „Business plan”, „önfenntartó ház”, „lépcsőzetes fejlesztés” – annyira idegen fogalmak voltak számunkra, hogy tehetetlen, de ugyanakkor hagyományainkra épített válaszukon már mi is elgondolkoztunk: „nekünk templom kell és nem más!” Most már belátjuk, igazuk volt...

Az évek során számtalan terv született, egyesek előrehaladott fázisban akadtak meg. A gond mindig csak egy volt: a pénzhiány.

A 2003-as esztendő határára a dévai gyülekezet életében. Az amerikai testvérgyülekezet konkrét anyagi támogatására az Erdélyi Unitárius Egyház is válaszolt. Közös erőfeszítés árán az augusztusi hónap elején Déva központjában egy olyan ingatlant vásároltunk, mely megfelel az elképzeléseknek. Magába tudja foglalni a templomot, a zarándokközpontot és a lelkészi lakást is. A közel évszázados vágy valóra vált!

November 15-én Déva az erdélyi unitáriusok zarándokhelye volt. Több mint ezer unitárius zarándokolt el a dévai vár belső udvarára, hogy a vallás- és lelkiismereti szabadság kihirdetésének 435. évfordulóján fejét hajtson Dávid Ferenc vallásalapító szelleme előtt. Az ünnepi istentiszteletet **dr. Szabó Árpád** püspök tartotta, majd **Rázmány Csaba**, a magyarországi Unitárius Egyház püspöke köszöntötte az egybegyülteket. Az ünnepi megemlékezést a székelykeresztúri és kolozsvári kollégium, valamint a nagyajtai ifjúsági egyesület műsora tette emlékezetessé.

A zarándokok közösen vonultak az újonnan átalakított dévai templom elé, hogy jelen legyenek a százéves álmom megvalósulását jelző tábla leleplezésekor. Köszöntő beszédet mondott **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Olivia Holmes** az észak-amerikai Unitárius Univerzalista Egyház képviselője, **Lee Boerke**, az appletoni testvérgyülekezet küldöttje, **Lovász János** református lekipásztor és **Koppándi B. Zoltán** unitárius lelkész. A rendezvény állófogadással zárult, melynek az unitárius zarándokközpont adott helyet.

Az álmom megvalósult! A templom méltóan fogja viselni egyházalapítónk nevét. Déva már nemcsak Dávid Ferenc szellemiségét őrzi, hanem az otthonra lelt kis gyülekezet önépítő munkájának örök tanúbizonyságaként fog szolgálni, hirdető, hogy mártírhalála nem volt hiábavaló!

KOPPÁNDI B. ZOLTÁN

„Az Úr házában lakhassam...”

„Egy dolgot kérek az Úrtól, azért esedezem, hogy az Úr házában lakhassam egész életemben. Láthassam milyen jóságos az Úr, és gyönyörködhessem templomában. Megóv engem sátrában a veszedelem napján. Elrejt sátra mélyén, magas kösziklára helyez engem”.

(Zsolt 27,4-5)

Kedves Testvéreim! Ünneplő Zarándokgyülekezet!

A mai együttlétni felemelő érzésekkel tölt el mindnyájunkat, és nagyon időszerűnek vélem a zsoltáriról őszinte hálaénekéből felolvasott verseket!

1. Istennek legyen hála és dicsőség, hogy meghallgatta közel egy évszázados kérésünket, esedezésünket, és ma az előtt a „ház előtt állunk” és tapasztalhatjuk meg Egy Istenünk jóságát, amelyet unitárius elődeink megáldottak.

Az 1910-ben megáldott dévai unitárius templom felépítése a történelem kegyetlen, pusztító, egyházat és népet sorvasztó sorsviharai miatt nem valósulhatott meg, de a gondolat, az eszme tovább élt, és ma Déván „tisztetség adatik”, mert az egykori unitárius vágy, reménység és akarat megvalósult.

Van Istennek szentelt hajlékunk, otthonunk Déván!

Mártírhalált szenvedett első püspökünk szellemi öröksége előtt ma ezzel az unitárius Isten-házával is kifejezzük elismerésünket, köszönetünket.

...És hisszük rendületlenül, hogy megóv minket az Úr az „ő sátrában” a veszedelmek napjain is, „elrejt sátra mélyén” és „magas kösziklára” állít minket.

2. Istennek legyen hála és dicsőség, hogy ma Déván unitárius imaházat, hajlékot, otthont avathatunk Ez a ház nemcsak a dévai unitárius leányegyházközösség híveit, hanem minden erdélyi unitáriusé, sőt – ki merem jelenteni – a világ unitáriusaié.

Ennek a háznak jelzésértéke van, s ezt Dávid Ferenc szavaival így fogalmazhatjuk meg: „Semmi erő sohasem tudja fenntartani útjában azt, ami igaz.”

Igaz ügyünk bizonyossága ez a ház! Legyen példája az unitárius összefogásnak, együvértartozásnak, mert úgy vagyunk egyek, hogy nem lehetünk mások, és azért nem vagyunk mások, mert egyek vagyunk!

Ma megtapasztalhatjuk, hogy milyen jóságos hozzáánk az Úr, aki hűségével nem hagy el bennünket reménytelenségeink, kételkedéseink, bizonytalankodásaink, megpróbáltatásaink közepette sem

Kedves dévai testvéreim, lakozzatok ebben a házban imádságos lélekkel, hozzátok ide örömeiteket, hogy azok állandósuljanak, bánataitokat, hogy azokra vigasztalást találjatok, és kössön össze a mindent megszépítő és megtartó szeretet.

Legyen az Úr áldása ezen a házon, mai ünneplésünkön és reményeinken. Állítson magas kösziklára, hogy kitarulkozzék előttünk a jövő horizontja, és mi bizakodó lélekkel áldjuk és magasztaljuk imálandó szent nevét, mindörökké, Ámen.

(A dévai imaház avatásán, 2003. november 15-én elhangzott beszéd rövidített változata.)

Dr. REZI ELEK

Megemlékezés Pákei Lajosról

Bár megkésve, 2003. december 7-én, vasárnap sor került Pákei Lajos mérnök-műépítész születése 150. évfordulójának a megünneplésére. A belvárosi Unitárius Egyházközség és az Amaryllis Társaság már évek óta tartott közös rendezvényei keretében, ezúttal a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társasággal együtt szervezték a „Zene és építészet” főcímet viselő megemlékezést. Délben 13 órakor a Házsongárdi temető Pákei-sírnál kezdődött az ünnepségsorozat, melyen részt vett dr. Szabó Árpád püspök is. Bálint Benczédi Ferenc imája után a Kollégium Péterffy Gyula Énekkara adott elő kórusművet. Dr. Gaal György beszédében (melyet az alábbiakban közlünk) felvázolta Pákei életpályáját és különösen Kolozsvárhoz fűződő kapcsolatait. A sírra az Amaryllis tagjai fonta koszorút helyeztek. A télies időjárás, a csúszós út ellenére sokan feljöttek a sírhoz. A Pákei tervezte egykori New York, ma Continental Szálloda nagytermében folytatódott az emlékek idézése. Gaal György az 1895 decemberi megnyitásakor írt, a szállodát bemutató cikk segítségével irányította rá a figyelmet az épület jellegzetességeire és értékeire. A kórus újabb számokat adott elő. Közben forralt bort szolgáltak fel, az étterem ma is működő, széthúzható tetőszerkezetét is megcsodálhatták a résztvevők.

Délután 17 órától a Kollégium Dávid Ferenc dísztermében folytatódott az ünnepség. Dr. Angi István professzor Bach muzsikája és az építészet összefüggéseiről esztétikai előadást tartott, Béres Melinda, Márkos Albert, Rónai Ádám, Tamás Ildikó, valamint az Amaryllis-csoport tagjai szolgáltatták a zenei illusztrációt. Befejezésül dr. Murádin Katalin mérnök-tanár Pákei építészetéről beszélt vetített képek kíséretében. A résztvevők megtekinthették - Molnár Lehel levéltárosnak köszönhetően - az egyházi levéltárban őrzött Pákei-féle épületterveket, mérnöki vázlatokat.

Kolozsvár műépítésze: Pákei Lajos

Tavasz elején kellett volna ünnepelnünk: akkor múlt százötven éve, hogy 1853-ban egy régi kolozsvári unitárius család sarjaként megszületett Pákei Lajos. Aztán az ünnepség szervezése mind halasztódott, de nem múlhat úgy el az esztendő, hogy ne idézzük fel annak a mérnökembernek és művésznek az alakját, aki mindmáig tartóan rajtahagyta keze nyomát a városképen. Hiszen a Fötér, a Kosuth Lajos utca, a Sétatér meghatározó épületeit ő álmodta kőbe, téglába.

A háromszéki Pákéból származó családjának János nevű őse 1712-ben telepedett le Kolozsvárra, s lett unitárius prédikátor. Azután kollégiumi tanárok, városi főjegyzők és főbírók sora következett, míg id. Pákei Lajos (1808-1864) hosszabb jogi és tisztviselői pályát betetőzésekként eljutott a főkormányzói tisztségbe. Mellesleg fél Európát beutazta, s kitűnően rajzolt-festetett. Feleségétől, ótordai Székely Teréziától (1816-1857) három fia és két leánya született, de közülük csak egyiknek, Lajosnak adatott meg a hosszabb, termékeny élet.

Ifjabb Pákei Lajos a családi hagyományoknak megfelelően a kolozsvári Unitárius Kollégiumban végezte tanulmányait (1872), s már ott kitűnt rajz tehetségével, így aztán nem a hagyományos papi-tanári vagy jogi pálya fele tájékozódott, hanem az építészetet választotta élethivatásul. Akkor ennek a pályának nem volt nagy becsülete, többnyire kis felkészültségű palérolók terveztek és húzták fel a földszintes, legfeljebb egyemeletes házakat, s csak Pesten, Bécsben lehetett mérnöki oklevelet szerezni. Ő is a főváros Királyi József Műegyetemén kezdte tanulmányait, de már egy év múlva átiratkozott az akkor világhírű müncheni Politechnikumba, ahol 1876-ban szerezte meg mérnöki oklevelét. A művészetekben akarta tökéletesíteni tudását, s ezért még abban az évben beiratkozott a bécsi Képzőművészeti Akadémiára. Közben az ókori építészet professzorának, a dán eredetű Theophil Hansennek a tanítványaként szegődött, s ez bevonta őt a bécsi parlament akkori építkezési munkálataiba. Bár Hansen marasztalta, a család anyagi helyzete rákényszerítette, hogy 1880-ban hazatérjen, s elfoglalja Kolozsvár város főmérnöki állását.

Miközben paloták és templomok tervezéséről álmodozott, itthon terhes, mindenes mérnöki munka várt rá: fel kellett mérni mérnöki szempontból a várost, meg kellett tervezni a vízvezeték- és csatornahálózatot, szabályozni kellett az utcák frontvonalát, új utcák nyitását, a patakok medrét. S a munkálatokhoz legtöbbször hiányzott a kellő pénzalap. Ilyen igénybevétel mellett a tervezésre nem jutott ideje. Lemondott állásáról, a város tiszteletbeli főmérnöki címmel tüntette ki. A Kereskedelmi és Iparkamara támogatásával akkor megnyitott Fa-, vas- és építőipari tanműhelyekben vállalt tanári munkát. A Ferenczi Zoltán irodalomtörténész vezette intézményben szabadkézi rajzot, építési rajzot, anyagismeretet és fatechnológiát adott elő heti 10-14 órában, 1885-től ő lett a szakoktatás igazgatója. Tizennegyedik életévüket betöltött fiatalokat képeztek ki két-három év alatt a szakmára. 1887-től „Központi Felsőbb Szakipar-rajziskola”-val bővült a tanintézet, s ugyanakkor ekkor kezdik gyűjteni az anyagot egy Erdélyrészi Technológiai Iparmúzeum felállításához. Ennek berendezése főleg Pákeire hárul. A hármas intézményt 1888. december 26-án gróf Béli Ákos főispán, Albach Géza polgármester és Hegedüs Károly, a budapesti Magyar Királyi Technológiai Iparmúzeum főigazgatójának jelenlétében nyitják meg. A kolozsvári múzeumhelyiségeket Pákei mutatja be. Az intézmény bérelt helyiségekben működik, hol a plébániaépületben, hol a főtéri Szentkereszty-házban. Az egyre gyarapodó iskolát és múzeumot 1896. január 1-jétől sikerül állami kezelésbe vételni. Ami azt is jelenti, hogy állami támogatással lehet épületet emelni részére. Közben Ferenczit kinevezik az Egyetemi Könyvtár igazgatójává, s lemond itteni megbízatásáról. Pákei kap kinevezést, de ő csak az Iparmúzeum igazgatását vállalja el 1897 szeptemberétől, a két tanintézetben megtartja katedráját, mást bíznak meg azok vezetésével. Az új épület megtervezése is Pákeire hárul a kiszemelt Malom utcai telken. A millenniumi ünnepségek keretében, a Mátyás-szobor alapkövetését követően 1896. szeptember 30-án tartják meg az új épület alapkövének elhelyezését. Ezen megjelenik báró Jósika Sámuel, a király személye körüli miniszter és Sztéryni József országos iparoktatási főigazgató is a helyi notabilitások mellett. Hirschfeld Lajos építkezési vállalkozó 1898 őszére húzza fel a Szamos-part és Malom utca közti épületet, 1899. március 26-án Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter részvételével tartják a felavatást. Közben megjön a minisztériumtól és az udvartól is az engedély, hogy a múzeum a császár-király 1887 szeptemberi látogatása emlékére felvegye az I. Ferenc József Iparmúzeum elnevezést.

A három intézménynek rövidesen szűk lett az épület, úgy-hogy Pákeinek sikerült kijáratnia, hogy engedélyezzék egy külön kétemeletes épület emelését csak a múzeum részére. Ez 1903-

1904-ben épült szintén Pákei tervei szerint a Malom utca Malomárok felőli oldalára. Ma mindkét épület a kolozsvári Múzeum használatában van. Az iparoktatás és az iparmúzeum berendezése ügyében Pákei több külföldi utat tett főleg Németországban és Svájcban. Ő vezette és gyarapította a múzeumot a hatalomváltásig, 1919 tavaszáig.

Pákei Lajost azonban nem elsősorban az teszi becsülésre méltóvá, hogy Kolozsvár első mérnök tanára volt, s múzeumot alapított. Hanem az, hogy felszabadult idejében egyre-másra tervezett. Több mint 50 középület, 20 templom, 5 kastély, családi házak, villák, síremlékek, emléktáblák sora kötődik a nevéhez. Nagy részüket ő tervezte, a többiek kivitelezését felügyelte, néhol módosítva a terveket. Ő volt Erdély legjelentősebb eklektikus építész. A régi stílusokat, a klasszikus, reneszánsz, barokk elemeit kombinálta sikerrel épületei díszítésében. De ezek belső beosztása is igen célszerű, s ráadásul mindig a lehető legolcsóbb megoldásokhoz kellett folyamodnia.

Csak kolozsvári viszonylatban a már említett két Malom utcai épület mellett ott a Fötér sarkát meghatározó egykori New York (ma Continental) szálloda, a város első európai rangú ilyen intézménye. Barokkos külseje diszes, de akkor modern belsőt rejt magában. Kávéháza az írók-szerkesztők találkozóhelye lett, éttermében ünnepi bankettek sorát rendezték, s 65 szobája hány hírességnek adott szállást száz év folyamán!

A Sétatér sem úgy nézne ki, ahogy megszoktuk, ha nem állna egyik szigetén a korcsolyapavilon, mely ma vendéglőként szolgál, s a tő mellett a Sans-souci kastély alaprajzából ihletődött elegáns kioszk, előtte a ma súlyosan megrongált szökőkút-tal.

A Kossuth Lajos utca legimpozánsabb épülete, a legmonumentálisabb kolozsvári tanintézet, a ma inkább Brassai Liceumként ismert Unitárius Kollégium reneszánsz elemeket kombináló homlokzatával akár élete főművének is tekinthető. Egykori iskolájának, egyháza vezetőségének épített amfiteátrumos díszteremmel, egyházi tanácsteremmel, akkor városi vi-

szonylatban legnagyobb tornateremmel ellátott új hajlékot, melynek miniszterek jártak csodájára.

Első munkája, a sétatéri órház, már rég elpusztult, a második, a közvágóhid csak egy éve került bontás alá, s érdemes volna számba venni az itteni polgárházakat és villákat, hány áll még közülük.

Nevéhez fűződik a Mátyás király szobor talapatának megtervezése (és Fadrusz pozsonyi Mária Terézia-szobrái is), a fellegvári Erzsébet-királyné emlékmű, a Rhédey-ház színjátzásai emléktáblája, a Mátyás-szülőház bronzba öntött emlékeztető felirata, a Kereskedelmi Akadémia elpusztított építési emléktáblája, s a Házsongárdi temető néhány impozáns síremléke: a Kéler Ilonáé, Berde Mózsáé és Brassai Sámuelé.

Nem csak az újat alkotás bűvöletében élt. Az építés előtt kénytelen volt rombolni is. De roppant gonddal megőrkítette a régi épületek alaprajzát, kiválogatta, lerajzolta értékes faragott köveiket. Néhányukat saját Majális utcai villájának falába építette be, így ez a ma egyetemi épületként szolgáló ház (37-39.sz.) latin feliratos reneszánsz kövek lapidáriuma. Az 1910-es években elhatározta, hogy régi épületrajzait kötetbe gyűjti, s *Kolozsvár város műemlékei a XIX. század közepéig* címmel teszi közzé. A kötet befejezésére nem jutott ideje, de a rajzok egy részét Balogh Jolán művészettörténésznek sikerült 1944-ben közkinccsé tenni.

Igazi művészlelek volt Pákei, tehetsége a zenében is megnyilvánult: eleinte zongorázott, később csellózott. A Brassai-féle vonósnegyesben is játszott. Villájában kora legjobb zenészei és képzőművészei gyűltek össze délutanonként.

1921. március 23-i, tüdőgyulladás okozta halálakor - a nagy politikai átalakulások idején - alig emlékeztek meg róla. Már másnap az Unitárius Kollégium előcsarnokából kikisérték a Házsongárdba, szülei mellé. Egy építkezéskor kiásott római szarkofág kerete lett méltó sírköve.

GAAL GYÖRGY

Egyházközségi események Szentábrahámon

Eszendő vége felé járva, a borús hideg napokon, egyre gyakrabban és egyre több hajlandósággal gondolunk az elmúlt nyár napsugaras eseményeire.

Napsugaras napjaink örömeit ezúttal szívesen osztjuk meg az Unitárius Közlöny olvasóival.

A Montclair NJ testvérgyülekezet képviselőinek látogatása

Július 19-én érkeztek kedves vendégeink **Judy Tomlinson** lelkész, **Stephen W. Murphy**, **Emily Conger**, **Yukito** és **Bruce Anderson** Szentábraháma. A hívek egy csoportja, a gondnok családjával az élen, a lelkészi telek kapuja előtt köszöntötték az amerikai testvéreket. Az ebédlőben a tiszteletes asszony terített asztallal várta az érkezőket.

Lőrinczi Domokos gondnok, **Lőrinczi Attila** és **Lőrinczi Zoltán** egyháziak hívták szállásra a csoport tagjait. A közös étkezések mindig a lelkészi lakásban voltak. Itt vidám társalgás közben erősödtek a tízéves barátság szálai. Immár több mint tíz éve töretlenül fejlődik a két gyülekezet közötti kapcsolat. Ez a negyedik alkalom, amikor a tengerentúli gyülekezetből ide látogatnak. Kapcsolatunk maradandó és szemmel látható eredménye az 1999-es felszentelt magyarandrásfalvi templom, a Szentábrahámon rendbe szedett egyházközségi épületek és a garázs. És mindezen felül az a tudat, amit mi is, ők is egyfor-

mán érzünk: nem vagyunk egyedül. Ez a tudat pedig kölcsönösen erősíti hitünket - állapítottuk meg közösen.

A vasárnapi istentisztelet keretében a kölcsönös ajándékozás ünnepélyes formában zajlott le. Utána, a tolmács segítségével, kölcsönös beszélgetésre került sor. A két gyülekezet tagjai ezúttal ismét gyarapították egymásról való fogalmaikat.

A búcsúzás napján mindannyian könnyes szemmel váltunk el egymástól. Vigasztalt azonban mindannyiunkat az a tudat, hogy ezentúl gyakrabban fogunk találkozni itt Szentábrahámon.

Megemlékezés a lelkész harminc évi szolgálatáról

Augusztus első vasárnapján emlékeztek meg a gyülekezet tagjai arról, hogy **Jakab Dénes** lelkész 1973. augusztus 1-én kezdte meg szentábrahámi szolgálatát. A rögtönzött ünnepély kellemes meglepetést szerzett az ünnepeltnek.

A vasárnapi istentisztelet végén az egyháziak bentmaradásra kérték a jelenlevőket, majd **Lőrinczi Domokos** gondnok köszöntőbeszédet mondott. Méltatta a lelkészi szolgálat harminc évnyi eredményeit, és megköszönte azt, Istentől jó egészséget és munkabírást kért a lelkész és a tiszteletes asszony számára.

Tamási Gergely presbiter a keblitanács és az egyháziak nevében egy saját kezével faragott emléktárgyat adott át a lelkésznek, a harminc évi szolgálat emlékére.

A virágcsokor mellett **Lőrinczi Attila** köszöntőjében többek között ez áll: „*kedves tiszteletes úr, szeretettel köszöntjük Önt és becses családi körét lelképásztori szolgálatának harmincadik évfordulója alkalmából. Szép idő, jó idő húzódik mögöttünk Istennek jóvoltából azóta, hogy községünk parókiáját elfoglalta, meg-*

szokott, szeretett bennünket. Mi pedig megpróbáltuk erkölcsi tanításait engedelmességgel hallgatni és követni. Voltak nehezebb esztendők, de voltak örövendesebbek is, amelyekre szívesen emlékezünk. Egyházunk felemelkedett és nagyobb tekintélyt szerzett a harminc év leforgása alatt. Szébbé váltak épületeink, és újabbakal gyarapodtak, templomunk belseje is gazdagodott. Számos újításnak és haladó szellemű növekedésnek lettünk tanúi és részesei. Szívünkben kívánjuk, hogy a jó Isten még sokáig éltesse a mi körünkben...hogy boldog élet fele terelhesse azt a nyáját, amelyet harminc évvel ezelőtt oly buzgósággal magáénak fogadott. Köszönjük sok sok fáradságát és erőfeszítéseit. Legyen az Ön számára is boldogító a visszaemlékezés mindvégig. Isten áldja meg.”

A megemlékezés a lelkési irodában fejeződött be, ahol pezsgőbontás után a lelkész és a gyülekezet jelenlevő férfi tagjai elbeszélgettek az eltelt harminc esztendő eseményeiről.

Dr. Molnos Angéla és a szentábrahámi fiatalok

Dr. Molnos Angéla magyarandrásfalvi ősi székelynemes családból származott. 1923-ban született Budapesten. Olasz és nyugatnémet egyetemeken végezte lélektani és nyelvészeti tanulmányait, bölcsészettől doktorált. Ezt követően Dél-Amerikában, a Buenos Aires-i Egyetem Lélektani Intézetében dolgozott és Montevideóban tanított. 1963–1973 között Kelet-Afrikában végzett társadalom-lélektani kutatást müncheni és amerikai alapítványok megbízásából. 1973-tól 1996-ig Londonban élt. Először egy nemzetközi szervezet munkatársa és szaktanácsadója. Több mint tizenöt éven át foglalkozott lélekelemző kezeléssel és szakmai írással. 1966-ban Debrecenbe költözött. Itt további szakmai munkákat írt, és a Kossuth Lajos Tudományegyetem Lélektani Intézetének meghívására angol–magyar szakfordítói képzésben mint oktató vesz részt, emellett a lélektani szaknyelv magyarításán dolgozik. Angol, német, spanyol, francia nyelven jelentek meg írásai, könyvei, cikkei, tanulmányai. Mégis a legbámulatosabb az, hogy most a legfontosabb feladatának a tiszta magyar nyelv művelését tekinti. Számos cikke, előadása, tanulmánya tanúskodik vérbeli magyarságáról, a magyar nyelv iránti féltő szeretetéről. Itt most csak három könyvére tesztek utalást: Szent és sérthetetlen, Magyarító könyvecske, Jövőnkért a magyar nyelv ügyében címmel.

Még londoni tartózkodása idején, nyomban a rendszerváltás után felkeresett, és azzal a kérdéssel fordult hozzánk: ki az, aki a faluban a magyar nyelv ügyét a leginkább a szíven hordozza? Az iskolában Zsigmond Ibolya tanárnő és a könyvtárban Antal Margit tanárnő – hangzott a válasz.

Azóta dr. Molnos Angéla minden esztendőben lehetőleg kétszer felkeres minket. Érkezése ünnep számunkra, amit meg is szoktunk ünnepelni. Az iskolában egy egész részleg gyült

össze a könyvtárban az ő rendszeresen folyósított adományából. Ehhez hasonlóan gyarapodott a községi könyvtár is értékes könyvekkel. Egyházközségünk támogatása is rendszeres és kedves kötelességteljesítést jelent számára.

A magyarandrásfalvi templomépítés rendjén minden évben neve az elsők között szerepel az adakozók névsorában. A templom felépítése után az ifjúság lelki-szellemi nevelésére szánja adományait. Minden hazajövelekor egy borítékot ad át, melyben a pénz mellett egy levél van. A levél szinte mindig így szól: „mellékelek ennyi forintot, változatlanul arra az egyházi feladatra, ami a legjobban segíti a fiatalok lelki jólétét, tiszta magyar beszédét és helybenmaradását.”

Az utóbbi években az ő adományából gyarapodott mindkét templomban az énekeskönyvek száma. Az ő adománya segítette a fiatalokat, hogy az ifjúsági konferenciákon, a színjátszó találkozók, a szejkefürdői egyetemes unitárius találkozókra megjelenhessenek.

Legutóbb a héttágú ifjúsági csoport is dr. Molnos Angélának köszönhetette, hogy részt vehetett a 2003. november 15-i dévai emlékarandoklaton.

Isten különleges áldásának tartjuk, hogy immár több mint egy évtizede magunk között tarthatjuk számon dr. Molnos Angélat.

2003-ban, 80 éves születésnapján Istentől azt kérjük, hogy még hosszú ideig hordozhassa szíven dr. Molnos Angéla a szülőföld jelenét és jövőjét.

JAKAB DÉNES – Szentábrahám

„Új szívet adj, Uram, énnekem!”

Sokáig úgy gondoltam, hogy szülőfalum temploma a legszébb: szép kék színűek a padok s mezei virágosak, mint a kazettás mennyezet, szépen szól az orgona, és a lelkes, érces hangja túlzengi a gyülekezet hangját...

Most más helységben élek, s egy csodálatosan megújult templomról kell írnom, amely mellé torony épült új harangokkal. A toronyavatató ünnepély után naponta felvillan bennem néhány emlékkép, amint megpillantom a hófehér templomot és a tornyot. Ezek az én emlékképeim, de talán sokan magukénak érezhetik, hisz átélték az előkészületeket, majd az ünnepély felémelő pillanatait.

Emlékszem arra a délutánra a 90-es évek elején, amikor néhai Zsigmond Attila lelkész egy ceruzával az asztalunkon raj-

zolgatta a tornyot. De akkor az embereket jobban érdekelte a visszajáró föld, mint a templom vagy az iskola. Később rájöttem, hogy nem elég a föld...És akkor jött jelenlegi lelkészünk, Nyitrai N. Csongor, aki azonnal célul tűzte ki a torony felépítését. Nem tudom, hányan hitték, hogy ez sikerülni fog. És ime: sikerült!

Eszembe jut néhai Bíró Lajos lelkész hiterősítő textusa a kösziklahitú Péterről, Jézus tanítványáról. Tudom, hogy nem véletlenül beszélt így húsvét előtt: „Olyan beszédet mondok a kobátfalviaknak, amilyent kell!”. Tudta, hogy a nagy munkához a kobátfalviaknak nemcsak anyagiakra van szükségük, hanem erős hitre is.

Pergő, mozgalmas kép a következő: a fehérfalú templomban asszonyok festik a padokat, a lelkési család az emelvény tetején mennyezetet fest, mások a már felrakott, Vargyason festett fakazettákat csodálják, kint járdát öntenek, virágot ültetnek. Estig. Este pedig a szavalók, dalárdások próbálják a műsort. Sorban az udvarról is meghallgatják. A kisiskolások izgul-

nak, emelkednek a diszkapuk, fényesednek a székelycsizmák és a nyergek. Minden kész van, négy kazetta reggel érkezik Vargyasról...

Sajnálom azokat, akik szeptember 21-én nem jöttek ünnepelni! Szegényebbek maradtak, mint mi. Nem mindennap fogadhatjuk falunkban Ft. dr. Szabó Árpád püspök urat. Egyszerű, kedves szavai mindenkit meghatartak. Őszinte csodálattal beszélt a megváltozott templomról: ilyesmire mégsem számított. Szép kék színűek a padok, mezei virágosak, mint az új, fakazettás mennyezet, szépen szól az orgona.

Az ünnepi istentisztelet különösen szép pillanatokot tartogatott számunkra. Jó volt látni az öreg lelkészeket, akik megtiszteltek jelenlétükkel: Segesvárról Nagy Ferenc és Székelyudvarhelyről dr. Szász Dénes tiszteletes urakat, a fiatal lelkészeket és a kazetták festőjét. Jó volt hallgatni a püspök urat, és egy-két szép beszédet, jólesett a dicsérő szó az arra érdemes embereknek. Békességes, meghitt perceket éltünk át, az összetartozás örömét. Szavalók tolmácsolták Reményik Sándor, Székely Já-

nos, Wass Albert gondolatait, és a harminctagú egyházi dalárda hangja belecsengett a templomi csendbe: „Új szívet adj, Uram, énnekem!”

ILYÉS LENKE tanárnő - Kobátfalva

Nők Világa

Magunkra találás a természet ölén

Ebben a kora őszi, barna délutánban a tizedik alkalommal tettem meg az utat a paplak kertjétől az ötven méterre található kristálytisza vízű csorgóhoz, illetve forráshoz. Amíg vízfordó edényeim megteltek, egy hajlott törzsű almafa adott ülőhelyet.

A várakozás csendjében elgondolkodtam Isten titokzatos nagyságán. A természeti világ ésszerű rendje és tökéletessége vajon mit is céloz nekünk embereknek? S közben érezhetően megnyugtató balzsamként hatott rám a közvetlen környezet, a természeti jelenségek. Az almafák ágain hintázó piros-fehér gyöngyosorra emlékeztető almarengeteg, odébb a megérett dió potyogott, mint a hulló csillagok az éjszakában. Virágszönyegek pompáztak, akár egy megterített asztal, sárjürendek nyújtózkodtak, pattogott a hőség.

A magány csendjében azokra gondoltam, akiket nagyon szeretek és távol élnek tőlem, azokra, akiket tisztelem övez, azokra, akik barátok vallják magukat, azokra, akik udvarias mosolyuk mögött ellenségeim. Szabó Magdolna az Alvók futása című novellájában olvastam: „óvakodj a mosolygó emberek társaságától, mert kártevők és rombolók saját énjükre, illetve környezetükre. Az udvarias mosoly gyűlöletet, kisebbséget takar.”

Az élet gyors alakulása váratlan próbák elé állítja az embert, új veszedelmek, új lehetőségek, újszerű eszmélkedések kínálják kihívásait. Ez a rohamos fejlődés veszélyezteti a természetet, az egész élő világot s természetesen benne az embert is. Lelki életünk is válságba jutott, s azt mindannyian érezzük, akár elismerjük, akár titkoljuk. S ezt a megbomlott lelki egységet elsősorban önmagam kezelhetem, a „lélektani gondolkodás” módszereivel.

„A lélek birodalmában nem gyalogolhatsz más lámpásának fényében. Te az enyémet akarod kölcsönkérni. Inkább megtanítlak arra, hogyan készíts lámpát magadnak...” (Anthony de Mello: A csend szava)

Éppen a lelki egyensúly megbomlásának következménye egyéniségünk átalakulása is. Nincs lelki életünknek még egy olyan titokzatos, hajszálfinom jelensége, mint a fent említett átalakulás, amely lassanként fokozatosan következik be.

A 20. század megszülte és kiépítette az emberi lélek rombolásának eszközrendszerét. S a 21. század első lépcsőfőnap mint nap megtapasztaljuk a rombolás folyamatát.

Mégis úgy érzem, van esély, van remény a kiútra, ebből a haláltánc hangulatú drámai jelenből. S ez az út az önmagunkra találás ösvényével kezdődik. Engem nem érdekel más képessége, cselekedete, saját magamért vagyok felelős elsősorban, holnap több legyek, mint tegnap voltam. Szükséges, hogy egyéni értékrendszerünkben a társadalmi és egyéni fejlődést egyaránt elősegítő, erkölcsi és szellemi értékek álljanak első helyen. Az új élethelyzetünkben gyakran elfeledjük a tegnap kapott erkölcsi segítséget, olykor emberekhez méltatlanul viselkedünk. Ez a magatartásforma csak időszerűen segít céljaink elérésében. Hosszú távon elbuknak. Aki egyszer már eljárt az erkölcsi tartását, csak végül életútján.

Eközben teltek vizes kannáim, az idő előre lépett, az égen párák fátylak jelentek meg. A lemenő napfény még ugyan nevetett egy keveset, de nevetése olyan volt, mintha sírni akart volna. S egy utolsó gondolat-futtatásban megremegtem azon, hogy ez a felfoghatatlanul sokrétű és gazdag természeti szépség mindannyiunké, de alá van rendelve a mulandóságnak, mint minden a világmindenségben. Próbáld megtalálni a szépséget saját életedben is, s talán az út is elérhető lesz a lelked nyugalmához. Akkor tudsz örülni, mosolyogni mások sikerein, s együtt érezni a fájdalom kereszthordozásában.

Szécsi Margit Csillagos Golgota című verses kötetéből idézek befejezésül:

„Adjon Isten testi erőt, / de adjon lelki erőt is, / amely segít a hűséget választott / keskeny úton előre haladni, / s amely sokszor hústépő, lélekszaggató / tövisfák közé szorítva viszen / fölfelé életed alkonyán, majd a / Csillagos Golgotára.”

TÖRÖK JOLÁN -Nyárádgálfalva

OKTÓBERI ÜNNEP

Október 2-ik vasárnapja újra ünnepi hangulatot hozott az ürmösi unitárius templomba. A természet a maga szerény színeivel próbálta széppé varázsolni környezetét.

Szorgos kezű asszonyok szombatjukat áldozták fel, hogy október 12-re, az Öregek vasárnapjára elkészítsék a finom kalácsot, tortát, kompótot.

Vasárnap sok szeretettel várták a templom bejáratánál a 80 éveseket vagy annál idősebbeket. Vallásfelekezeti hova-

tartozástól függetlenül, kitűzővel, meg egy pár virágocskával szépítették öregeinket. Ez alkalommal a szászéki szolgálatot dr. Szabó Árpád unitárius püspök végezte. Majd sok szeretettel köszöntöttem ünnepeltjeinket. Marosvásárhelyről Kozsik színészpár csodálatos Farkas Árpád, Wass Albert, Radnóti Miklós, Nagy László versekkel ajándékozták meg „anyáinkat és apáinkat”.

Emléklap, meg egy szál virág örökölte meg az idei októberi vasárnapot. Figyelmes asszonyaink öregjeinket a szeretetthonba vezették, ahol dúsan megterített asztal várt. Itt, felszabadultan énekeltek, szavaltak öregjeink. Utolsó meglepetés a kivánságzene volt, amit a nőszövetség küldött ünnepeltjeinknek. Megható pillanat volt, hisz együtt énekeltek. Kis lak áll ...és közben öregjeink hálásan köszönik meg ezt a napot. Azt hiszem, boldoggá tettük bár erre a napra „nagyanyókat”.

Hálásan köszönöm asszonyainknak, akik lelkesen dolgoztak e napnak a széppé tételéért. Köszönöm odaadó munkájukat. Köszönöm szponzorainknak, akik anyagi támogatásban részesítették a nőszövetséget. Isten adjon erőt, egészséget mindannyiunk életére.

ADORJÁNI GYÖNGYVÉR - Ürmös

Köszöntő

Ünnepelünk! A szeretet szavával ma ennyit mondhatok: Isten hozta kedves vendégeinket, meghívottainkat, ünnepelt öregjeinket.

Az ürmösi egyházközség, s egyben a nőszövetség részéről, sok szeretettel köszöntjük a Ft. püspök urat és feleségét, Marosvásárhelyről a magyar rádió főszerkesztőjét, Gáspár Sándort, valamint Kozsik színművész-házaspárt, Brassóból Bartha Rékát a Brassói Lapok újságíróját, valamint Bálint Ferencet, a TV főszerkesztőjét, aki egyben az MTV-nek és a Duna Tv-nek is külső munkatársa.

De a mai vasárnapon ünnepelt öregjeinkhez szólunk, mottóként idézem Sík Sándor verssorait: „A legszebb művészet tudod mi? / Derült szívvel megöregedni. / Pihenni ott, ahol tenni vágyol, / Szó nélkül túrni, ha van, ki vádol.”

Az ősz fáradt kezébe ecsetet vett, és tarka színekkel festette meg 2003. október 12-ét. „Öregek vasárnapja”. Az ősz ezen a vasárnapon remegve húzta félre a köd foszlányát. Tudta, hogy ma az öregeknek még több napsugár, fényre, melegre van szükségük. Tarka levelekből, puha selyemszőnyeget terített nagyanyók és nagyapók lába alá. Az ősz sokat munkálkodott, „beszedte a bús adót a földtől”, és fáradt, érlelő munkája után „leült a kertbe a sövényre.” Hosszú évek során érlelte az ősz ünnepelt öregjeinket, akik most, ha nehezen is, botra támaszkodva, közben meg-megállva, ma templomba igyekeztek. Igen, imádkozni és ünnepelni jöttek. Hálát adnak Istennek, hogy újra itt lehetnek.

Az idén 52 ünnepelt öregünk van. 80 évesek és még ennél idősebbek. 2001-ben, első alkalommal, az egyházközség és a nőszövetség megfogadta: szívesen és sok szeretettel rendezzük meg ezt a napot évente. Próbáljuk az ősz fáradságát levenni hátukról, és megmagyarázni: „Kezed letenni az öledbe, / S hagyni, hogy gondod más viselje. / Ahol segíteni tudtál régen, / Bevallani nyugodtan, szépen, / Hogy erre most már nincs erőd.”

Az erő, ha lankad is, az emlékek a mélyről feltörnek. Hisz hányszor építettek tornyot ezek az öregek, kő és csuszatornyot, aztán néha összeomlottak, „hadd el, ne sírj kis-unokám, ne bánd csuszatornyodat. Telhetetlen vágyaidból építsz te még nagyobbat is.”

Sokszor öreg diófák alá ültek megpihenni, s most unokák mennek „regfák” árnyékába tanácsot kérni. Csodálatos dolog megérni a 80 évet, s még szebb művészet, hogy férj, feleség együtt jöhettek, ha a 80-nál idősebbek is.

Jóleső érzés látni, amint kint a templom terén ülnek a padokon. Igen, mint a konfirmálás idején. Csak az idő már egy kicsit elröppent, az arcok „megtűrődtek”, a kezek megernyedtek, elfáradtak. De örülünk, hogy újra együtt lehetünk, hogy bár egy kis mosolyt, derűt varázsolhattunk arcukra. Ezt a napot a nagyanyóknak és nagyapóknak szántuk. Azt kívánjuk: erővel tele, megfiatalodva érezzék magukat. A jó Isten éltesse drága öregjeinket, akiket szeretettel veszünk körül.

Ha szeretsz valakit: adj egy vasárnapot a vasárnapodból, meglásd, boldogok lesznek az öregek. Adj egy vasárnapot a vasárnapokból – nevezd „öregek vasárnapjának”. Adj egy vasárnapot a vasárnapokból, és suttogó hangon hallani fogod: Istenem, hálásan köszönöm, hogy újra találkozhattunk!

Istenben bízva reméljük jövőben is az ősz megérkezésekor újra találkozni és ünnepelni fogunk!

(Elhangzott 2003. október 12-én az „Öregek vasárnapján”. Elmondta: Adorjáni Gyöngyvér.)

ÚJ OTTHONUNK

Az évtizedes álom valóra vált, mivel a sepsiszentgyörgyi nőszövetség beköltözött az új otthonába, amelyet már régóta óhajtott. Az új templomunk alagsorában a lelkes lakás egyik szobáját kaptuk meg, ahova napok alatt beköltöztünk, és megkezdtük a szorgalmas munkát. Megérkezett az a szövetség, melyet Miklós Irén nőtestvérünk adományozott, és amelyen asszonyaink rongyszőnyeget fognak szőni a téli napokon.

Lelkes asszonyaink már az első rend laskát is elkészítették, amelyet értékesítettek is, hogy minél hamarabb összegyűjthessük a jövő évi UNOSZ közgyűlés megszervezésére szükséges pénzalapot.

A tél folyamán kézimunkát is varrunk, amelynek anyagát meg is vásároltuk, és ezzel párhuzamosan vágjuk a rongyot a szövetség készítéséhez.

Reménykedünk, hogy ha a jó Isten megsegít bennünket, erőnk és energiánk segítségével sikerül a jövő évi közgyűlést elfogadható módon megszervezni és lebonyolítani, melyben kérjük az UNOSZ vezetőségének irányítását és segítségét.

VÁNCSA CSILLA - Sepsiszentgyörgy

Ifjúsági oldal

KÖZLEMÉNY

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezeti szabadelvű vallásos fiatalok szervezeteként működő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet 2003. november 14-15-én tartotta évről-évre központi rendezvényeit: az *Egyház- és nemzettörténelmi vetélkedőt* Kolozsváron, valamint a *Dávid Ferenc emlékzarándoklatot* Déván.

A VI. ODFIE *Egyház- és nemzettörténelmi vetélkedő*n az egyházközségi egyletek képviselőiben versenyző fiatalok teljesítményei mérettek össze, elméleti és gyakorlati próbák alapján. Az egyháztörténelmi vetélkedő kérdéssorozatának súlypontját Miguel Serveto élete és munkássága képezte, ezáltal biztosítva a megemlékezést a vértanúhalált szenvedett orvos-teológus kivégzésének 450 éves évfordulójára. A nemzettörténelmi vetélkedő főtémája a Rákóczi-év jegyében a II. Rákóczi Ferenc fejedelem által vezetett szabadságharc volt. A vetélkedő díjazására másnap, a dévai zarándoklat keretében került sor.

Az egyháztörténelmi vetélkedő nyertesei - a helyezések sorrendjében: Bokor Gál Emese (Székelykeresztúr), Kosztándi Katalin (Nagyajta), Bartha Bálint (Dicsőszentmárton). A nemzettörténelmi vetélkedő dobogósai - a helyezések sorrendjében: György Árpád Botond (Nagyernye), Adorjáni Alpár (Csikfalva), Patakfalvi Emőke (Székelykeresztúr).

A szintén hatodikban szervezett *Dávid Ferenc emlékzarándoklat* másnap, november 15-én zajlott le a dévai várban. Az 1998-tól kezdődően évente megszervezett zarándoklat idei kiírását egyházunk főhatósága ifjúságról egyetemes egyházi rangra emelte. Különös jelentőséget hordozott az idei zarándoklat, ugyanis ennek keretében sor került a dévai unitárius szórványegyházközség újonnan vásárolt épületének felavatására, s ezáltal egyetemes egyházi életünk egyik legrégebbi terve vált valósággá.

A rendezvények utóéleteként november 16-án az Unitárius Püspökség dísztermében a budapesti **Jánosi együttes** előadta *A Rákóczi-szabadságharc emlékezete* című műsorát.

Isten áldása legyen a verseny támogatóin, kivitelezőin és résztvevőin egyaránt!

Az ODFIE Elnöksége

Rövid beszámoló az IRF 2003-as konferenciájáról

Izgalommal teli várakozás és készülődés után - eseménydús úti viszontagságokon át - repülőgépünk leszállt Londonban. Ekkor eszméltünk rá igazán, hogy eljutottunk Angliába, majd Skóciába.

Utunk célja az volt, hogy részt vegyünk a szabadelvű fiatalok (International Religious Conference) nemzetközi

táborában, amely évtizedek óta minden nyáron megrendezésre kerül. Idén az Edinburgh-ban élő Mark Ruston volt a szervező. Őszinte baráti szeretettel fogadtak bennünket. Megismertük a Magyarországról, Németországból, Angliából érkezett fiatalokat, és kezdetét vette a konferencia. A helyszín Aberfeldy volt, egy elragadó, csendes kis skót falu.

Konferenciánk témája - a vallás és politika - hosszú beszélgetésekre, eszmecserekre nyújtott lehetőséget. Az egyhetes Aberfeldyben való tartózkodásunk alatt kifejtettük véleményeinket, gondolatainkat a vallás és politika kapcsolatáról, az egymásra való negatív és pozitív hatásokról. A tartalmas beszélgetések segítettek belelátni mai világunk valláspolitikai helyzetébe, és egyben angol nyelvtudásunkat is fejleszthettük.

A második héten alkalmunk nyílt megismerni Skócia mesés tájait. A skót hegyek között, a Loch Ness-i tó partján egyre erősödtek az itt született baráti kötelékek. Sokat meséltünk új barátainknak Erdély szépségéről, az itt élő meleg szívu emberekről.

A két hét elteltével szomorú volt a búcsúzás. A kedveség és szeretet, melyben részesültünk, megváltoztatta mindannyiunk gondolkodását e rohanó, anyagias világról. Felejthetetlen, gyönyörű emlékekkel tértünk haza Erdélybe.

Hálát adunk a jó Istennek, hogy lehetővé tette ezt a csodálatos utat. Hasznos tapasztalatainkat Unitárius Egyházunk javára fordítjuk. Lázár Levente lelkész javaslatára szovátai fiatalokként (Tófalvi Orsolya, Tófalvi Tamás, Orbán Kálmán Csongor, Orbán Lehel Szilamér) elvállaltuk a 2004-es évi konferencia megszervezését. Ugyanakkor örömmel tudatjuk, hogy az idei konferencia választása eredményeként Orbán Kálmán Csongor lett az IRF alelnöke. Orbán Lehel Szilamér pedig elvállalta az IRF honlapjának az elkészítését.

Ezúton szeretnénk megköszönni támogatóinknak: a St. Louis-i unitárius gyülekezetnek (USA), a Csokfalva-Szováta unitárius egyházközségnek, az ODFIE-nek, akiket szintén képviseltünk ezen konferencián, valamint az *Elixon* szovátai élelmiszerüzlet vezetőinek segítségét, hogy lehetővé tették ezt a felejthetetlen, élménydús skóciai utazást. A tábor anyagi fedezete cseppekből tevődött össze, de cseppek nélkül még a tenger sem létezhetne.

TÓFALVI ORSOLYA, LÁZÁR LEVENTE lelkész

Egyleti találkozó a Nyárád mentén

Október harmadik hétvégén egyházköri találkozót szervezett a Csíkfalva-Nyárádszentmárton egyházkör. Nagy volt a lelkesedés, a készülődés; néhányan még azok közül is eljöttek és segítettek a szervezésben, akik egyébként (még) nem járnak egyletbe.

Pénteken délután összegyűlt kb. tíz helyi egyletes, és szendvicsekkel, forró teával várta a vendégeket. A forró tea már elég hideg volt, mire mindenki megérkezett, így ez - a meleg, néha forró tea - visszatérő motívuma lett e rövidke találkozóknak.

Reményeinkkel ellentétben nem özönlöttek el a vendégek, csak lassan-lassan és még annál is lassabban érkeztek. Volt, aki alkalmival, volt aki gyalog jött, de utaztak vonattal és busszal is, ki hogyan tudta megközelíteni a Nyárád menti települést.

Egymásra borulás, elszállásolás és vacsora után a „kolozsvári nagyok” beavattak/felavattak minket, „kisebbeket”. Mivel ez egy személyre szóló beavatás volt, úgy eltelt az idő, hogy a legutolsó résztvevő szertartására már késő este került sor. Így a következő programot az alvás volt.

Szombaton már nem kellett készülődni semmire, mindenki megérkezett, és így az egész napot saját magunkra szentelhettük. Reggeli áhítat után a nyárádszentmártoni kisiskolába vándoroltunk át, ahol mindenkit „elfújta a szél”, de csak annyira, hogy bemelegedjen - aztán vissza is fújta.

Miután elült a szélvihar, meleg teával a kezünkben, külön csoportokba tömörülve megvitattuk a Hírlevél sorsát, és meg is újítottuk tartalmilag, formailag egyaránt.

Bíróságon is voltunk. A tékozló fiú tetteiről kellett volna döntsön az ítélőszék, miután meghallgatta a vádat és a védelmet. Jó mókának indult, de épp a lényege maradt ki, mivel a rendezők elfelejtették közölni, hogy ez nem egy hagyományos bíróság, hanem a Szeretet Bírósága. Sokkal könnyebb dolgunk lett volna, így meg mindenki a saját feje után ment.

Ebéd után vallásunk, hitünk és az egylet lényegéről, jelenéről, jövőjéről vitáztunk. Természetesen volt gitározás, éneklés és rengeteg nevetés, ahogy ez egyleti rendezvényeken lenni szokott.

A csíkfalva-nyárádszentmártoni egyletesek

Látogatás a Zsil völgyében

November 21-23. között - a petrozsényi unitárius egyházközség vezetőségének meghívására - a Zsil völgyébe látogatott el néhány teológiai hallgató és egyletes fiatal. Az út elsődleges célja az volt, hogy az Egyházunk és az ODFIE közös szervezésében évről évre megrendezett gyermek- és ifjúsági szórványtáborok utóéletét erősítsük a fiatal Zsil völgyi barátainkban. Arra is törekedtünk, hogy megismerkedjünk azokkal a gyerekekkel, akik egy-két év múlva eléri azt az alsó korhatárt, amikor már bekapcsolódhatnak a több évig tartó folyamatos táborozásba.

Mint kiderült, a hétvége sokkal színesebb szereplést igényelt a Kolozsvárról érkezett csapattól. Petrozsényben

ugyanis a helybeli történelmi egyházak kezdeményezésére, a Zsilvölgyi Ifjúsági Konferencia (ZSIK), a MADISZ és Bálint Róbert unitárius lelkész szervezésében szüreti bált rendeztek a helyi magyar közösség számára. Az unitárius és református teológusokból álló *Fűszál* együttes és Rác Norbert egyletvezető, a Csíkszeredai Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet színjátszó köre, valamint a kolozsvári *Zurboló* néptáncegyüttes vendégszerepelt Petrozsényben és Lupényban. Ilyenként az unitárius és a református paplakot vendégek sokasága lepte el.

Szombat délelőtt találkoztunk a gyerekekkel a petrozsényi egyházközség tanácstermében. Koppándi Zoltán unitárius lelkész hívására a lupényi gyerekek is eljöttek erre a vallásórás találkozóra. Énekelve, rajzolva, játszva, nevetgélve igyekeztünk felidézni a szórványtáboros hangulatot.

Vallásóra után a *Zurboló* néptáncegyüttes két tagja a magyartánc-tanulás, a táncház szépségeit ismertette a gyerekekkel, nem kevés sikerrel. Ez voltaképpen nem az első „gyerektáncóóra” alkalom volt a helyszínen. A petrozsényi unitárius lelkész, valamint a *Zurboló* néptáncegyüttes néhány lelkes tagja már tanított táncot a kisebbeknek. A gyerekek közül néhányan tavaly is részt vettek a szórványtáborban, emellett viszont külön örömünkre szolgált, hogy új arcokkal is találkoztunk.

A gyerekektől elbúcsúzva Lupényba igyekeztünk, ahol délután, népes közönség előtt a csíkszeredai egylet két nagyszerű szindarabot mutatott be. Ezt követően a *Fűszál* együttes megzenésített verseket adott elő, végül pedig a kissé elkésett *Zurboló* néptáncegyüttes örvendeztette meg a közönséget kalotaszegi és mezőségi táncokkal.

Midőn Lupényban véget ért az előadások sorozata, a szereplésre meghívott fiatalok igyekeztek a petrozsényi „Kaszinóba”, ahol már gyülekezőben volt a helyi magyarság. Az említett előadásokat itt is megismételtük, utána pedig a nagyon várt, hajnalig tartó bál következett.

Az említett összejövetelen jelen volt Petrozsény polgármestere is, akinek olykor hangos szóval kellett fordítani a színpadon történeteket. Talán nem csupán a polgármester jelenlétének köszönhető, hogy a petrozsényi televízió is részletes hírányagot készített a helyszínről. A román anyanyelvű riporter kérdései közül tallóztam: *Minek köszönhető, hogy ennyi magyar fiatal egybegyűlt? Az itt jelenlévő magyarok számára fontos az identitásuk megőrzése? Miről énekelt az érdekes nevű zenekar?* Úgy gondolom, hogy a felsorolt kérdések érzékeltetik azt, hogy a petrozsényi városközösség mekkora fontosságot tulajdonított az összejövetelnek.

Vasárnap délelőtt istentisztelet keretében zártuk a találkozót, a szószéki szolgálatot Rác Norbert teológiai hallgató végezte.

Az ilyen jellegű összejövetelek nagyon fontosak a szórványban élők számára. A meghívást és az igen szíves fogadtatást ezúton is megköszönve elismerésemet és tiszteletemet kívánom kifejezni azért a munkáért, amit a Zsil völgyi lelkészek kifejtenek a gyakran szürke és mégis oly sokszínű, sorsverte völgyben.

LAKATOS SÁNDOR

IV. Unitárius Kollégiumi Napok

XII-es diákként szerencsésnek tartom magam, mert részese lehettem már az első Kollégiumi Napoknak. Ott lehettem, mikor ez az álom először testet öltött. Idén bezárt ez a kör számomra. Boldogan kijelenthetem, hogy minden évben ez alatt a pár nap alatt újabb és újabb maradandó élményekkel gazdagodhattam.

Ebben az évben elsősorban évfordulót ünnepelhetünk: 10 évvel ezelőtt, 1993 szeptemberében indult újra az Unitárius Kollégium.

A IV. Kollégiumi Napok megnyitóját a János Zsigmond emléktábla-avatás varázsolta meghitté és emlékezetessé. Ezentúl büszkén emlegethetjük, hogy a János Zsigmond Unitárius Kollégium tanulóí vagyunk.

A Kollégiumi Napok a diákoknak és tanároknak egyaránt kikapcsolódást jelentettek. A tevékenységek változatossága lehetőséget nyújtott minden diáknak, hogy itt-ott megtalálja önmagát.

A tudományos ülészakon bizonyos szakterületen belül elmélyített tudásukat és érdeklődésüket nyilváníthatták ki a tanulók. Az alternatív tevékenységek (mint például a zenélő cukrászda, a szavalóverseny, a finn szakos hallgatók bemutatkozása) gazdag programot kínáltak szórakoztatásunkra. A lepkevadászlat mindenképp előt a vidéki diákoknak nyújtott alkalmat, hogy a kincses várost felfedezzék és megismerjék, de az első osztályosok sem maradtak ki a játékból.

A kilencedikesek Gólyabálja is része volt a programnak. Ifjúsági istentisztelet, próbatételek, buli – mindezeknek ők voltak a főszereplői.

Pénteken műveltségi és iskolatörténeti vetélkedő mérte fel a diákok tudását és csapatmunka-készségét.

De nemcsak az agyat dolgoztattuk meg, hanem a testet is! Erre nyújtott lehetőséget a sportolás, a foci és a röplabda-döntők, valamint a társasági táncok. A Kollégiumi Napokat a már ismerős út, a dévai zárandoklat tette teljessé. A várbán rendezett ünnepeken fellépett iskolánk Péterffy Gyula Kórusa is.

Meggyőződésem, hogy a Kollégiumi Napok még hosszú ideig fennmaradó, szép hagyománnyá válnak iskolám történetében.

Ternei Orsolya XII. U.

Lelkigyakorlati Nap Firtosmartonosban

2003. november 29-én Firtosmartonosban került sor a székelykeresztúri egyházkör fiataljainak I. Lelkigyakorlati Napjára. A rendezvény megszervezésének ötlete *Pitó Attila* tarcsafalvi lelkésztől származik; ezen ötletet karolta fel *Andrási Benedek* székelykeresztúri lelkész-vallásánár, illetve *Cserey Katalin* firtosmartonosi gyakorló segéd-lelkész. nő.

A kissé későn kiküldött meghívó és a székelykeresztúri szavalóverseny ellenére szombaton délelőtt tíz órakor már együtt volt a lelkes csapat a firtosmartonosi parókian, ahol a szendvics és tea után *Andrási Benedek* ismerkedési játékaival kezdődött a rendezvény. Kiderült, hogy nem is olyan nehéz 26 nevet megjegyezni fél óra leforgása alatt. Ezt követte a *Pitó Attila* által vezetett, több mint négy órát felölelő lelkigyakorlat, melyen egy „utazás” kapcsán a fiatalok nemcsak önmaguk, hanem társaik lelki beállítottságával is megismerkedhettek.

Eközben a konyhában elkészült az ebéd: a székelyesen írva: pityókatokány, melyet jóízűen fogyasztott el a társaság. Fél óra múlva kezdetét vette a rendhagyó ifjúsági istentisztelet *Andrási Benedek* vezetésével, ahol az élet játékaíról esett szó. Hazaindulás előtt *Pitó Attila* lelkész tartott egy meditációt, majd a viszontlátás reményében elbúcsúztunk egymástól.

A jelenlevők egybehangzó állítása szerint hasznosnak bizonyult a kezdeményezés, és kiderült, hogy fiataljaink igénylik az ilyen jellegű rendezvényeket.

Külön köszönet illesse *Cserey Katalin* lelkész. nőt a szívélyes fogadtatásért, illetve az ODFIE Vezetőségét, akik a rendezvény anyagi költségeit magukra vállalták. Itt szeretnénk köszönetet mondani *Szombafalvi József* esperes úrnak és mindazon lelkészeknek, akik rendezvényünk megszervezésében támogattak és egyházközsegeikből ifjakat küldtek a Lelkigyakorlati Napra.

Végezetül, hadd álljon itt a rendezvény résztvevőinek névsora: *Jánosi Szabolcs*, *Joó Tímea*, *László Blanka* Csekefalváról; *Szentpáli Dalma*, *Boldizsár Melinda*, *Kibédi Blanka*, *Vas Kinga-Mária* Firtosmartonosból; *Máté Anna-Bella*, *Sebestyén Mária-Magdolna*, *Bartha Alpár*, *Fazakas Károly* Firtosfalváról; *Balogh Réka* és *Kozma Réka* a székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumból; *Duka Zsuzsa*, *Mátéfi Enikő*, *Molnár Ottilia*, *Gáspár Katalin* Tarcsafalváról; *Andrási Csaba*, *Nagy M. István* Szentábrahámról; *Sipos Csongor Attila* és *Joó Dénes* Siménfalváról; *Györfi Béla* Csehétfalváról; az ODFIE képviselőiben *Jakab Vilma* és *Koncz László* Kolozváról; illetve a szervezők: *Cserey Katalin* gy. s. lelkész. nő Firtosmartonosból, *Pitó Attila* lelkész Tarcsafalváról, *Andrási Benedek* lelkész-vallásánár és *Andrási Erika* Székelykeresztúrról.

A szervezők nevében: ANDRÁSI BENEDEK

Levél Budapestről a Nyikó mentére!

Kutróváczné Séra Anna egy terjedelmes, a szülőföld iránti szeretettől sugárzó levelet juttatott el szerkesztőségünkbe, amelytől hálással köszönünk.

Tekintettel az Unitárius Közlöny lapszámnyi terjedelmére, jelen lapszámunkban csak „ízeltőt” tudunk adni a levél tartalmából.

„Sorsom kereke úgy fordult, hogy 50 évesen testileg elhagytam a Nyikó mentét – Siménfalvát –, de ha tehetem, „ittthonról igyekszem mindig haza”.

Hazaérve – a rokoni látogatás mellett, egyik legfontosabb feladatának tekinti „számba venni” azt, hogy mi történik a Nyikó menti egyházközségek „berkeiben”, és ha lehet, segítséget nyújtson.

Így történt ez a nyáron is! Elismeréssel ír a siménfalvi kopjafaavatásról és a kadácsi napokról (itt jegyezném meg, hogy sajnos egyik rendezvényről sem érkezett részletes beszámoló lapunknak, amit sajnálattal veszünk tudomásul – a szerk. megjegyzése). „Hát kérem, ebben a mindennapi kenyérharcban vannak, akik példát mutatnak, csak követnünk kell őket. Hogy mire képes egy kis közösség is, erre példa a lelkes asszonykórus volt..., akik lelkesedésükkel, tenniakarásukkal felejthetetlen percekert szereztek”. Nem csoda – írja –, ha ezek után az én szívemet Wass Albert: Dalol a honvagy című versének előadása jól megdobogtatta, mert ezt a vágyat csak az érzi, akiben ez a vágy munkál”.

Konklúziója: „Jelzéseként ismétlem: van a székely emberben tehetség, akarat, csak törődni kell vele. Áldja meg az Isten, és adjon erőt az Orbán Balázs nevét viselő egykori iskolámnak, ahol én is érettségiztem, 1956-ban.”

(közli: rezi)

A HIT NEM MAGÁNÜGY

Hitünkben, szabad akaratunkban, felfogásunkban, a világról alkotott elképzelésünkben mindennapi tevékenységünkben és emberi mivoltunkban állandóan befolyásolva voltunk az elmúlt félévszázad alatt, az úgynevezett „aranykorszakban”, a totalitárius diktatúra idején, amelyet a legtalálóbban talán „korszak”-nak nevezhetnénk, amely korbán mindannyian, hiteseink és hitetlenek, miázmás kórságban szenvedtünk, talán rosszabb betegségben, rákfénében, mint a rettegett AIDS, a politika-leprás Lenin elvtárustól megfertőződöttén át Dzsugásvili Gulágvilágát létrehozó diktatúráig, Hitler „übertülség”-idiótizmusaig és nem utolsósorban Ceaușescu istenkáromló, templom- és lélekromboló lelki-fekély kórságáig.

Aztán eljött végre a nagy Nap, a nagy Forradalom ideje, annak a „Doktornak” a napja, aki maga a Nép volt, és operálni kezdett. Aki elsősorban magán végzett először vizitációt, aztán nekifogott kioperálni társadalmunk gyomrából a rettenetes daganatot, a hitet, az emberséget, a szeretet-felfaló kóros sejtburjánzást, hogy utána elkezdődhessen a „kemoterápia”. E beavatkozás következtében úgy éreztük, gyarló lábadozók, hitünkötől, reményünkötől megfosztottak, hogy lassan kezd visszatérni belénk az élet, hogy újra kicsírázik bennünk a hit, és végre visszanyerhetjük emberi mivoltunkat. Templomainkat, iskoláinkat, földjeinket, erdeinket, hazánkat, hitünket, etnikumunkat mertük remélni

visszakapni. Érdekvédelmi szervezetet hoztunk létre, lapokat alapítottunk, fórumokat, szabadegyetemeket szerveztünk. Élénkíteni kezdtük a vérkeringésünket, vállalkozásokba kezdtünk itthon és külhonban, létrehoztunk egy már működőképes egyetemet is, hogy fiaink itthon tanulhassanak, és ne kóborogjanak messzi idegenbe, ahonnan a legtöbbször nincs visszaút...

Tehát, úgy éreztük, hogy visszatért a már elveszettnek hitt hitünk, nemcsak az egyéni Istenbe, emberbe, a szeretetbe és a jószágba vetett hitünk, hanem közösségi hitünk is. Hittünk és reméltünk, hogy a közös hittel nemzetünket újra azzá a nemzetté tehetjük, aki hajdanába volt, akire felnézhetek, akitől tanulhattak a szomszédok és az egész világ. Megőrizve, ápolva nagyjaink emlékeit, leróva kegyeletünket és hálánkat irántuk, úgy éreztük, jó úton járunk, hogy méltó utódaik lehessünk a harmadik évezredben. De.

De valamit megint elrontottunk. Talán túlkezeltük magunkat? A hit nemcsak azt jelenti, hogy hiszékenyek vagyunk. Talán épp ezt nem szabad jelentenie. Egyéni hitünkkel az a baj, hogy túl egocentrikussá sikeredett. Mintha megfeledeztünk volna a felebaráti szeretetről. Csak Én gazdagodjak, csak Én érvényesüljek, csak az Én gyermekem...csak az Én házam, csak az Én házam...Pedig tudhatnánk, hogy a krisztusi tanítás úgy szól, hogy mindenki a lehetőségei és a legjobb tudása szerint tartsa szem előtt a mások javát, a világ minden polgárának javát, a társadalom javát! Ilyen az igazi hit és szeretet. Akkor tisztelhetnénk minden másságot. A muzulmán, ortodoxot, síitát, pápistát, pápuát, katolikust, jehovistát, buddhistát és egyéb „hitesekeket”. De egyvalamit ne tiszteljünk, ne toleráljunk: a (f)enyveskezést! Hitünk így nem lesz magánügy.

SIMÓ EDMUND - Sepsiszentgyörgy

A kolozsvári Unitárius Kollégium és a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium jubileumi évkönyve

Első pillantásra azt állapíthatjuk meg az új *Értesítő*ről, hogy kivitelezésben eltér a korábbiaktól: nagyobb formátuma és színes borítója is jelzi azt, hogy jubileumi kiadásról van szó. Az értesítő sorozatában ez az ötödik kiadvány. De nem ez az oka a díszes külsőnek, hanem az, hogy ebben az évben ünnepeljük az Erdélyi Unitárius Egyház két kollégiuma újraindulásának tizéves évfordulóját. Idézem a főtisztelendő püspök úr előszavából az idevágó részt: „A

sok évszázados tölgy hatalmas recsenéssel zuhant alá a földre, amikor 1948-ban a kommunista hatalom fejszezsapásai megsemmisíteni látszottak a felekezeti oktatást. [...] De az isteni gondviselés másként látta sorsunkat. Engedte érvényesülni azt a törvényt, amely a természet életében mindig az élet győzelmét segíti elő a pusztítás és az elmúlás felett. Ez a törvény a szellem világában is jelen van. A levágott törzs itt is kihajtott. Tíz évvel ezelőtt egyszerre szárbá szökött az új hajtás, és szent magként a jövő reménységét és ígértét hozta életközébe”.

Az *Előszó* után a kolozsvári, ezt követően a székelykeresztúri Unitárius Kollégiummal kapcsolatos írások olvashatók. Ismertetésemben csak a kolozsvári iskola tevékenységére vonatkozó cikkekre térek ki.

Popa Márta igazgató az 1993-as újraindulásról s az azóta eltelt tíz évről számol be. A cím – *A hamvából újraéledt főnix* – a *tölgy* után egy másik közismert szimbólumot használ annak jelzésére, hogy iskolánk életében a kényszerű megszűnést idők múltán az újjászületés kora váltotta fel. Popa Márta írása a kollégiumnak ezt a korszakát aprólékos statisztikai adatok segítségével mutatja be.

Az *Értesítő* következő írásában Vörös Alpár, az Unitárius Egyház újonnan megválasztott tanügyi tanácsosa azokat a feladatokat és kihívásokat veszi számba, amelyekkel most a század- és ezredfordulón szembesül a hazai felekezeti oktatás.

E bevezető cikkek után a kollégium tevékenységét bemutató fejezetek következnek: az igazgatói, osztálynevelői, vallás- és hittanári beszámolók; a kollégium tanárainak írásai; válogatás a diákok cikkeiből, nyertes pályázati munkáiból; a végzős diákok vallomásai a kollégiumban eltöltött négy évről; válogatás az iskolánkkal kapcsolatos újságírói értékelésekből; az *Értesítő* utolsó fejezetében diákok és tanárok véleményét olvashatjuk arról, hogy mit jelent számukra ebben az iskolában tanulni, illetve tanítani.

E rövid áttekintés után vegyük szemügyre közelebbről is az egyes fejezeteket.

A *Beszámolók* című fejezetben elsőként Popa Márta igazgatónőnek a 2002–2003-as tanévről készített tájékoztatását olvashatjuk, amely felidézi a tanév minden fontos eseményét, eredményeit. Ez átfogó írás után az osztályfőnököknek s a vallás- és hittanáraknak a beszámolóik következnek. Ezek főbb összetevői: beiskolázási adatok, tanulmányi helyzet, az osztályok életével kapcsolatos események, a tantárgyversenyek díjazottjai, az érettségi vizsga eredményei, ballagási beszédek, a bentlakási élet bemutatása. Ezt a fejezetet a kollégiumi kórus amerikai egyesült államokbeli turnéjának menetrendje, valamint Solymosi Zsolt vallás- és hittanár és osztályfőnök naplójegyzetei zárják a X. reál osztály másodszor megrendezett kerékpártúrájáról.

A következő fejezet címe: *Tanári műhely*. Öt cikket tartalmaz, melyek közül most csak Korodi Alpár történelem-tanár *János Zsigmond, a tolerancia képviselője* című írását emelem ki. E tanulmány aktualitása abban áll, hogy kollégiumunk most vette fel Erdély első fejedelmének, János Zsigmondnak a nevét, akiről nemcsak mi, hanem a világ is tudja, de nem értékeli kellőképpen azt, hogy az ő uralkodása alatt mondták ki az emberiség történelmében először a vallás- és szabadságot.

A *Diákok tollából* című fejezet olyan cikkeket tartalmaz, amelyek egyik része már megjelent a *Szabadság* diákmellékletében, a *Bonifác*-ban, illetve a kollégium lapjában, a *Cipó*-ban. E rövid írásokból megtudjuk, hogy diákjaink mivel töltik szabadidejüket, betekinthetünk a bentlakók életébe, az ő szemszögükből szerezhetünk tudomást a kollégiumi rendezvényekről, versenyekről, kirándulásokról. Végül élménybeszámolót olvashatunk a kórus harminc tagjának „nyári nagy kalandjáról”, az amerikai turnéről.

A következő fejezet azokat a tudományos szakdolgozatokat tartalmazza, amelyekkel tanulóink díjat nyertek a különböző témájú itthoni és magyarországi pályázatokon.

A végzős tanulók vallomásait tartalmazó fejezet azt sugallja nekünk, tanároknak, osztálynevelőknek, hogy a lélek

és felkészültséggel végzett áldozatos munka meghozza a maga eredményeit. A huszonnyolc tizenkettedikes tanuló vallomásából hármat választottam ki, mert ezek fogalmazták meg a legnyilvánvalóbban azokat az értékeket, amelyeket az Unitárius Kollégium próbál nyújtani diákjainak:

– „Úgy érzem, hogy amit adott az iskola a négy év alatt, sehol sem kaphattam volna meg máshol. Értem ezt nevelésre, erkölcsre, tanulásra. Olyan nevelőim voltak a négy év alatt, akiket nem akarok elfelejteni soha. Ez a négy év felkészített az életre, megtanított arra, hogy mi a jó, és mi a rossz.”

– „Annak ellenére, hogy katolikus vallású vagyok, az Unitárius Kollégiumban mégis jól éreztem magam. [...] Ahol talán a legjobban feltaláltam magam, az a kórus volt. Egyszerűen: szerettem énekelni.”

– „Életem legszebb négy évét jelentette. Nagyon sokat tanultam, de főleg emberséget, helytállást, ragaszkodást, hűséget, odaadást és kitartást. Nagyszerű társaim voltak, akik hiányozni fognak.”

Az *Értesítő* következő fejezete *A sajtó tükrében* címet viseli. Amint említettem, ezek az írások már megjelentek a médiában, s a felekezeti oktatással, az Unitárius Egyház és a kollégium ünnepeivel, rendezvényeivel, legfontosabb eseményeivel kapcsolatosak. Ezúttal csak arra a két cikkre szeretnék hivatkozni, amelyek iskolánk kórusának amerikai turnéjáról szólnak. Amint ez köztudott, az Amerikai Egyesült Államok Unitárius Univerzalista Egyházának meghívására 2003. június 3–29-e között kollégiumunk „Péterffy Gyula” Kórusa amerikai körúton vett részt. A turné végső célját és fénypontját a Bostonban megrendezett Egyházi Főtanács megnyitóján való fellépés jelentette, több mint hétezer-öttszáz főnyi közönség előtt. Erről a nagy sikerű turnéről számol be Szabó Csaba a *Szabadság*-ban, Csomafáy Ferenc pedig a *Magyar Szóban*.

Ezeket kívül még egyetlen újságcikkre szeretném felhívni a figyelmüket. Ahhoz, hogy kiemeljem ennek jelentőségét, engedjék meg, hogy így vezessem be mondandómat: iskolánk életében a 2003-as esztendő történelmi jelentőségű; nemcsak azért, mert idén ünnepeljük az újraindulás tízéves évfordulóját, s egyben névadó ünnepséget tartottunk, hanem azért is, mert ettől az ősztől hivatalosan beindult Kolozsvár első felekezeti elemi osztálya, s erre nem máshol, hanem itt, az Unitárius Kollégium keretén belül került sor. Erről az eseményről szól Szabó Csabának a *Szabadság*-ban megjelent írása. Elsőosztályosaink délelőtti tanítását az igénylők számára ingyenes délutáni foglalkozás követi, lazító játékos gyakorlatokkal egybekapcsolva. A gyerekek tízórait és ebédet is kapnak a bentlakás étkezdéjében. A hivatalos tanítási program mellett az unitárius iskola változatos, kiegészítő tevékenységeket: ritmikus tornát, furulya- és zongora-tanítást, angol nyelvoktatást is kínál azok számára, akik ezt igénylik.

Az *Értesítő*t a kollégium diákjainak és tanárainak a vallomásai zárják arról, hogy mit jelent diáknak vagy tanárnak lenni ebben az intézményben. Ezek közül befejezésként Dénes Emesének, kollégiumunk egyik legkiválóbb végzettjének a vallomását idézem, főként azért, mert felekezeti oktatásunk egyik sajátosságára világít rá: „Itt a vallásosság nem látványos megnyilatkozásban mutatkozik, hanem az általános hangulatban. [...] A vallásórák, précesek, istentiszteletek mind erre az ösvényre segítnek rá, felekezetre való tekintet nélkül.”

MÁTHÉ ILDIKÓ magyartanár

Rejtvény

Vizszintes: 1. Erdélyi fejedelem és magyar király, az unitárius reformáció nagy támogatója volt (1541-1571). 13. Fiúnév, becézve. 14. Angliában ötórai ital. 15. A harmadik hatvány. 17. Varrómozdulatot tesz.

19. Magyar zeneszerző, népdalgyűjtő volt, (1881 - 1945), fia a magyarországi Unitárius Egyház főgondnoka volt. 21. Közismert kis szürke madár. 22. Élelem. 24. Darabokra vág. 26. Becézett Ádám. 27. Lélegzési zavar. 30. Éneklő szócscsa. 31. Mező. 32. Ritka női név. 33. Népi hosszmeték. 35. A nagyrért közepe tája! 36. Börtönbe csukat. 40. Tíz grammos. 41. Régész, történész, egyetemi tanár, festőművész volt, a kettős honfoglalás elméletének kidolgozója (1910 - 1998). 45. Máltai és francia autójel. 46. Kárt okoz. 47. Múzeumi bemutató szekrény. 49. Clark ..., filmsztár volt. 50. Halkan mondás. 53. ... Blair, az angol miniszterelnök. 54. Fűzetbe jegyez. 55. Kenőanyag. 56. Német elektronikai cég. 58. Szélhárfa. 59. A skála második hangja. 60. Vegyi anyag. 62. Skóciai város. 64. Író, jogász, politikus, műfordító volt, betöltötte a főgondnoki tisztséget is (1911 - 1977). 65. Tüskés fa.

Függőleges: 2. Cipész szerszáma. 3. A salétromossav sója. 4. Oxigén és kén vegyjele. 5. Költő, műfordító, nyelvész, egyetemi tanár volt (1907 - 1959). 6. Pisztoly közepe! 7. Börtön, argóban. 8. Midori ..., japán korcsolyázónő (ITO). 9. Nagy, gyíkféle hulló. 10. Shelley tündérkirálynője. 11. Repülőjegyet érvényesít. 12. Magasodik, népiesen. 13. Erdélyi történetírója, szerkesztő, kollegiumi felügyelőség volt (1819 - 1907). 16. Lelkész, ifjúsági vezető, szövetkezetalapító, író volt, híres műve a Bejárom a kerek világot (1901-1937). 18. Könnyűvérű. 19. Kabátba szigetelő anyagot tesz. 20. Sok éves. 23. ... divat, magyar divatlap. 24. Szent István fia. 25. Tova. 28. Őn vegyjele. 29. Kolozsvár történetírója, 1848-as forradalmár, emlékiró, guberniumi levéltár-igazgató volt (1820 - 1897). 33. Tromf. 34. Alacsony ülőalkalmatosság. 36. Napszak. 37. Születés-napi sütemény. 38. Lángol. 39. Franciaországi nagyváros. 42. Piaci eladó. 43. Középen tisztáló! 44. Gyomnövény. 48. ... Angeles, amerikai nagyváros. 49. Jöjj! 51. Becézett Gizella. 52. Sánc. 57. Habos ital, népiesen. 59. Tetejére. 61. Lám. 62. Ausztriai és olasz autójel. 63. Berde Mária névjelle. (Készítette: Forrai Tibor)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
13							14			15			16	
17	18		19		20									
21					22		23		24			25		
26			27			28				29	30			
31			32					33				34		
35		36			37	38	39	40						
41	42		43						44		45			
46			47			48		49						
50		51	52		53				54					
55				56			57	58				59		
60	61				62	63								
	64									65				

Egyházi hírek

Az őszi folyamán új unitárius istentiszteleti lehetőséggel gazdagodott a kolozsvári ifjúság és az itt tanuló egyetemi hallgatói réteg: kéthetente, vasárnap esténként az Egyház Dávid Ferenc Dísztermében jelképesen LángÓI-estnek nevezett ifjúsági istentiszteletre kerül sor. A máris népszerű hitéleti fórum eddigi szónokai **Czire Szabolcs** és **Kovács Sándor** teológiai tanárok, valamint **Jakabházi Béla** és **Koppándi Botond** lelkészek voltak.

November 6-8-án a Protestáns Teológiai Intézetben emlékkonferenciát tartottak a heidelbergi káté megjelenésének 440. évfordulóján, ahol unitárius részről **dr. Rezi Elek** dékán is előadást tartott A katekizmusok felettébb szükséges voltáról címmel. Az ünnepség díszdoktor-avatásán egyházunk két jelöltje: **dr. Balázs Mihály** szegedi irodalomtörténész és **dr. Rebecca Parker**, a Berkeley-i Starr King Teológiai Intézet elnöke is díszdoktori címet kapott.

A Magyarországi Unitárius Egyház 2003. november 29-30-án tudományos-teológiai konferenciát szervezett a pestszentlőrinci unitárius templomban Szervét Mihály orvos és teológus mártírlálának 450. évfordulója alkalmából. Erdélyi egyházunk részéről két előadás hangzott el, Teológiai hatások és különbségek Szervét Mihály és Dávid Ferenc teológiai felfogásában, **dr. Rezi Elek** főjegyzőtől, és Szervét-kultusz az unitárius kollégiumokban, **Kovács Sándor** teológiai tanártól. Az ünnepi istentisztelet szószéki szolgálatát **dr. Szabó Árpád** püspök végezte.

Az Apáczai Közalapítvány december 12-13-án rendezte meg a II. Apáczai Konferenciát a határon túli magyar oktatás időszerű kérdéseiről. A konferencián az Erdélyi Unitárius Egyház képviselő-

letében **dr. Szabó Árpád** püspök, **Gyerő Dávid** előadótanácsos és **Paskucz Viola** műszaki előadó vett részt.

A Csíkszeredában működő Julianus Alapítvány évente díjazza azokat a személyiségeket, akik sokat tettek a szörványban élő magyarság sorsának jobbra fordulásáért. A december 20-án sorra került díjkiosztó ünnepségen hat más díjazott mellett **dr. Gellérd Judit** unitárius lelkész is részesült a megtisztelő elismerésben.

Mint már lapunk is hírt adott róla, a 2003. szeptemberi UNOSZ-konferenciára megjelent Zsákó Erzsébet könyve, Hinni és tenni (Az Unitárius Nőszövetség története. Kiadja az Erdélyi Unitárius Egyház. Kolozsvár, 2003. 419 l.). A kötet ünnepélyes bemutatójára december 3-án délután került sor az Unitárius Egyház Dávid Ferenc Dísztermében. Bevezető szavaiban **dr. Szabó Árpád** püspök köszöntötte a megjelenteket, s utalt a könyv fontosságára. Ezután **dr. Gaal György** ismertetője következett, melyben fejezetről fejezetre elemezte a művet. Rámutatott értékeire s a még elvégzendő feladatokra. Végül a szerző mondta el könyve keletkezési történetét, s fejezte ki köszönetét mindazoknak, akik segítettek munkájában. Befejezésül **Sigmond Júlia**, **Fülöp Ildikó**, **Aszalós Ilona** és **Ilkei Ildikó** nyújtott felolvasásból, népdalból és zeneszámokból álló művészi műsort.

Halottunk

Kenyeres András, a székelyudvarhelyi egyházkör néhai felügyelő gondnoka és a homoródalmási egyházközség volt gondnoka életének 78. évében f. év október 25-én Homoródalmáson elhunyt. Temetésére ugyanott került sor október 27-én, a szertartást Csete Árpád helyi lelkész végezte. *Emlékét kegyelettel megőrizzük!*

Minden kedves Olvasónknak Istentől áldott Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Esztendőt kívánunk!

UNITÁRIUS KÖZLÖNY. A Keresztény Magvető melléklete. ISSN 1220-8418.

Szerkesztő bizottság: **dr. Rezi Elek** főszerkesztő, **Kovács István** szerkesztő. Munkatárs: **Gyerő Dávid**.
Olvasószerkesztő: **Kürti Miklós**. Szedés: **Rezi Éva**. Kivitelezés: **Kriza János**. Készült az UNITÁRIUS EGYHÁZ nyomdájában.
Lapzárta minden második hónap 10-ediké. Címünk: 3400 Cluj, B-dul 21 Decembrie nr. 9. Tel/fax: (0264) 593236, 595927.
E-mail: krizajan@unitarian.dntcj.ro; kovacsistvan@unitarian.dntcj.ro